VISIONVM
ELISÆBETH VIRGINIS
COENOBITAE IN MONA
STERIO DE SCONAV
gia treuerenſis dioce-
ſeos liber. III.

Maria, quæ non

Optimam partem elegit ſibi

auferetur ab ea in æternum.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITT. EM. II

In cœnobio ſanctæ Mariæ Magdalenæ per
moniali॥ pœnitentium manus.
Venundatur in vico ſanctæ Mariæ
formoſæ ad ſignum Spei
VENETIIS.

MDLVIII

Pertinet ad Bibliothecam S. Fran. de Vrbe

HIc eſt liber viarum dei, qui annuntiatus eſt ab angelo dei altiſsimi Eliſabeth ancillæ Chriſti et dei viui, in quinto anno viſitationis eius, in quo viſitauit eam ſpiritus ad ſalutē omnium, qui paternas admonitiones dei grata benedictione percipiunt. Et erat in anno dominicæ incarnationis,

M C L V I.

Viſio prima. Cap. I.

FACTVM eſt in exordio quinti anni viſitationibus meæ, iam appropinquante die feſto pentecoſtes. Ego Eliſabeth vidi in viſione ſpiritus mei montem excelſum, copioſo lumine in ſummo illuſtratum, et quaſi vias tres à radice eius ad cacumen vſque porrectas. Quarum vna (quæ media erat) in directū mihi poſita, ſpeciem habebat ſereni cœli, ſiue lapidis hyacinthini, quæ verò à dextris mihi erat: viridis apparebat, et quæ à ſiniſtris: purpurea. Stabat autem in vertice montis, contra viam mediam vir quidam inſignis, tunica hyacinthina indutus, & præcinctus ad renes baltheo candido. Facies eius ſplendida erat vt ſol, oculi verò: in modum ſtellarum radiantes, et capilli eius: tanquam lana candidiſſima. Habebat autem in ore gladium ex utraque parte acutum, et in manu dextra, clauim, in ſiniſtra verò: quaſi ſeptrum regium.

Viſio ſecunda. Cap. II.

VIdi rurſus alia viſione in ſolennitate pentecoſtes, in aſcenſu montis eiuſdem, à ſiniſtris vi-

ri præfati, ſecus vias prioris viſionis, alias tres vias varietatē habentes huiuſmodi. Vna earum, quæ viæ viridi propinquior apparebat, amœna quidem erat, ſed ita ex omni parte vepribus condenſis vallata erat & obtecta: vt ab eis pungi neceſſe eſſet ambulantes per eam, niſi diligenter conſtricti & inclinati incederent. Apparuit et ſemita quædam delectabilis, arcta et quaſi modicùm trita, nihil habens veprium: ſed ex utraq; parte iucundo gramine & floribus diuerſi generis copioſè vallata. Media autem inter has duas vna erat, ampliorem cæteris habens latitudinem, plena, et quaſi pauimentum habens ex lateribus rubeis. Quam cùm diligentiùs aſpicerem: angelus domini, qui mihi aſſiſtebat, dixit. Viam hanc intueris, & pulchra tibi videtur, et commoda ad ambulandum in ea, ſed periculoſa eſt: & facilè labuntur incedentes per eam.

Viſio tertia. Cap. III.

RVrſùs in octaua pentecoſtes, in tempore meridianæ quietis, ſubitò aperti ſunt oculi cordis mei, ſine carnis vexatione: ſicut & in præfatis viſionibus. Et vidi iterum quæ prædicta ſunt omnia. Adiecit autem dominus oſtendere mihi præter eas vias, quas viderā: alias quatuor, ſecus

tres vias primæ viſionis, à dextris viri, qui ſtabat in cacumine montis. Vna earum, quæ proxima erat via purpureæ, vſq; ad medium montis, difficultatem magnã habere videbatur à veprium denſitate: quibus ex vtroq; latere obſita erat, reliqua uerò pars eius uſq; ad ſummum, floribus amœna, & ab impedimentis libera: ſed arcta & modicùm trita apparuit. Quæ erat proxima huic, arida uidebatur: & in modum campi arati, glebis ingentibus aſpera: & uiatoribus ſuis plurimùm oneroſa. Eram autẽ cogitans apud me de his duabus uijs: quod difficilem haberent inceſſum. Et reſpondens angelus, qui mihi aſſiſtebat: ait. Siquis ambulauerit per uias iſtas: caueat ne offendat pedem ſuum. Qui autem offenderit & ceciderit, ſi non ſurrexerit, ſed permanet: non uidebit lumen æternum. Reliquæ uerò duæ, quæ pariter cum his apparebant: planæ & expeditæ erant, & aſpectu pulchræ: candorem habentes quaſi terræ benè tritæ in ſtrata publica. Cumq; hærerem in aſpectu earum: audiui rurſus angelum dicentem. Via iuſtorum recta facta eſt: & iter ſanctorum præparatum eſt. Eſa. 26.

Viſionis primæ interpretatio.
Cap. IIII.

VIſionis primæ (ſicut per angelum accepi) interpretatio eſt hæc. Mons excelſus, altitudo cœleſtis beatitudinis eſt. Lux in uertice mõtis: claritas eſt uitæ æternæ. Viæ diuerſæ in mõte, electorum uariæ aſcenſiones ſunt: quibus ad regnũ claritatis aſcendunt. Via hyacinthnia, diuinæ contemplationis ſtudium eſt. Ambulant in ea: qui iugi meditatione & deſyderio, in deo et in cœleſtibus mentis oculum figunt. Via uiridis, eorum eſt, qui ĩ actiua vita perfecti et irrepræhenſibiles eſſe ſtudent: incedentes in omnibus mandatis domini ſine querela. Qui dum tranſitoria (ſed im-

Luc. 1. marceſſibile brauiũ ſupernæ retributionis) in cunctis operibus ſuis non attendunt: greſſus mentis in viridi figunt. Via purpurea, aſcenſus beatorum martyrum eſt. Qui in tormentis paſſionum, iuſtitiam dei per patientiam operantes: in purpura ſanguinis ſui ad diuinum lumen tranſire contendunt. Vir inſignis ſupra montem: Chriſtus eſt. Splendor vultus eius: diuinæ claritatis eſt ſignũ. Oculi radiantes: ſerenus aſpectus eius ſuper electos.

Apoc. 1. Capilli lanæ albæ ſimiles: antiquum dierum eſſe pronunciãt, licet ĩ nouiſſimis diebus ſecundũ

Ibid. 19. carnem ſit natus. Gladius anceps in ore eius: terribilis iudicij ſententia eſt, de ore eius proceſſura, feriens reprobos duplici contritione corporis et ani

mæ. Clauis in dextera eius apparuit, quoniam ipſe eſt, qui ſolus aperit ianuam vitæ: & nemo claudit, claudit: & nemo aperit. Ipſe quoq; eſt, qui profunda myſteriorum dei cui uult reſerat: et non eſt qui claudat, ſignat: & non eſt qui ſignaculum ſoluat. Septrum in ſiniſtra eius: poteſtas regia eſt, quam & ſecundùm humanam naturam ſe accepiſſe teſtatus eſt: dicens. Data eſt mihi omnis poteſtas in cœlo & in terra. Tunica hyacinthina: virtutem indicat cœleſtis contemplatio nis, quæ totam perfecte poßidebat mentem ſalua toris. Non enim vt cæteri hominum, ad menſuram ſpirtum acceperat: in quo habitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter. Baltheus candidus: inuiolabilis innocentiæ candorem in eo deſignat. Apparuit in via, quæ diuinitatis ſuæ contemplationem ſignificat. quia ſic eam uult manere in æternum: cùm cæteræ permanſuræ non ſint. Non apparuit in omnibus, & tamen erat in omnibus: quia ſingulæ ſignificant virtutes, per quas iuſti homines veniunt ad montem excelſum, vbi recipiunt pro ſingulis virtutibus ſingulas mercedes: & in omnibus vijs veritatis contemplandus eſt deus.

Eſa. 22. Apoc. 3.

Matth. ult.

Coloſſ. 2.

Viſionis ſecundæ interpretatio. Cap. V.

VIſionis ſecundæ miſterium huiuſcemodi eſt. Tres viæ, quæ à ſiniſtris viri ſtantis in monte ſecus viam viridem apparuerunt: proprietatem exprimunt triū ordinum in eccleſia, videlicet coniugatorum, continentium, & rectorum. Via vepribus vallata: via eſt coniugatorum. Amœna apparuit via hæc: quia ab initio inſtituta eſt à deo hæc vita, et ſi legitimè obſeruetur: pulchra & beneplacens eſt in conſpectu domini; et ambulantes in ea: proculdubio in montem dei aſcendunt. Sed infinitæ ſæcularium curarum ſentes huic ex omni parte imminent, quibus pungi neceſſe eſt viatores eius, niſi & parcè viuendo ſeſe omnibus modis conſtringant: & coram deo et coram hominibus ſe humiliando, ſemper velut inclinati incedāt. Via à uepribus libera, et iucundis floribus vtrinq; vallata: vita continentium eſt. Horum etenim proprium eſt, à curis & ſolicitudinibus vitæ præſentis mentem abſtrahere, et ſola quæ domini ſunt, cogitare: vt ſint ſancti corpore & ſpiritu. Ar-
1.Cor. 7. cta eſt via hæc: quia vt legitimè & ſapienter obſeruetur: magnæ diſciplinæ cuſtodia coarctari neceſſe eſt greſſus ambulantiū in ea: ne fortè ſecundū arbitrium propriū viuentes, aut in fornicationem
Matth. 25. labantur: aut cum fatuis virginibus, ſiue viduis
1 timoth. 5 delicatis (quæ viuentes mortuæ ſunt) deputentur.

Modicùm trita eſt: quia reſpectu aliorum, pauci ſunt, qui ingrediuntur per eam, pauciores: qui perſeuerant in ea. Floribus diuerſi generis delectabiliter vndiq; vallata eſt: quia omnia virtutum genera, continentium vitam adornant. Via media inter duas prædictas latior illis: via rectorum eſt. Ea enim cùm ſit inſtituta ad regendam vitam coniugatorum, ſiue continentium, ſiue utrorumq;: minus illis coarctatur, & liberius arbitrium habet, propriam voluntatem exercendi; ac per hoc facilius in ea lubricant greſſus ambulantium per eam. Quod & ipſa eius planicies aptè ſignificat. Propter quod et periculoſa dicta eſt, quia tam multi in ea labuntur: ut ĩ ipſa pauciſſimi ſtabiles inueniantur. Quòd autem quaſi pauimentum habere viſa eſt ex lateribus rubeis, qui ſunt de terra ignibus cocta: ſolicitudinem ſignificat prælatorũ, qua circa ſubditos mentes eorum iugiter decoqui neceſſe eſt: quibus & animæ & corporis procurationem debent.

Viſionis tertiæ interpretatio.

Cap. VI.

Viſionis tertiæ interpretationem cùm ab angelo inſtructore meo ſciſcitarer: dixit ad me. Ecce incepiſti librum viarum dei: ſicut propoſi-

tum tibi fuerat. Hæc idcirco dicebat, quoniam in anno priore, die quadam cùm eſſem in ſpiritu, duxerat me quaſi in pratum quoddam, in quo fixum erat tentoriũ: & introiuimus illuc. Et oſtendit mihi congeriem magnam librorum illuc depoſitorum: & ait. Vides libros iſtos? Omnes adhuc ante diem iudicij dictandi ſunt. Eleuans autem unum ex eis: dixit. Hic eſt liber viarum dei, qui per te reuelandus eſt: quando viſitaueris ſororem Hildegardim, & audieris eam. Et ita quidem impleri cœpit continuò: cùm ab ea rediiſſem.

Declaratio quatuor viarum dei, quæ ſint. Cap. VII.

EST autem quatuor viarum, quæ in tertia viſione monſtratæ ſunt, ſignificatio hæc. Prima, quæ erat vicinior viæ purpureæ, in inferiori parte dumetis aſpera, in ſuperiori autem expedita et florida: vitam ſignificat eorum, qui legitimè in ſæculo viuentes, in curis rerum mundanarum dies ſuos dimidiant: ac deinde ad floridam & expeditam continentium tranſeunt vitam; eorumq́; regula ſe conſtringentes: pariter cum illis montem dei aſcendunt. Via arida & glebis aſpera, duriſſimũ illud genus vitæ eſt: quo incedunt ſancti æremitæ, & nonnulli in ſocietate hominum conuerſa

tionem habentes, qui carnem ſuam ſupra humanum modum macerant & exiccant ieiunijs, vigilijs, genuflexionibus, flagellis, cilicio, & grauiſſimis quibuſlibet afflictionibus. Omnia huiuſmodi quaſi glebæ aſperrimæ ſunt, & multo conatu ac vigilantia opus eſt ambulantibus per viam hanc, ne forte in nimia eius aſperitate offendant: & grauiùs cæteris corruant. Duarum viarum, quæ ſimul cum ijs, quæ deſcriptæ ſunt, apparebant, vna (ut dictum eſt) magis trita & expeditior viſa eſt: de qua loquutus eſt inſtructor meus, dicens. Per hanc viam incedunt ſanctæ animæ infantium, quæ in ſacro baptiſmate ſanctificatæ ſunt: & infra ſeptēnium è vita diſcedunt. Qui quoniam ſæculi maliciam experti non ſunt: expedito et liberrimo greſſu ad regnum dei peruenīūt. De altera verò ait. Adoleſcentium via eſt hæc, qui paulò tardius illis incedunt: & idcirco minùs trita & expedita apparet illorum via. Ecce ſunt viſiones & interpretationes earum. Qui aperuit oculos meos, vt viderem viſiones dei: ipſe procul dubio per angelum ſuum (ſicut placitum fuit ante ipſum) in hunc modum intelligendas eſſe demonſtrauit.

Alia viſio. Cap. VIII.

FActum eſt autem in feſto beati Iacobi, cùm eſſem in ſpiritu, et viderem viſionem viarum dei: rapta ſum in ſublime, et quaſi in uicino monte dei contemplata ſum. Et ecce lux illa immenſa, quæ montis verticem occupabat: per medium ſcindi viſa eſt, et introſpexi per eam, & vidi ſanctorum multitudinem: cuius æſtimari non poterat numerus. Et ait ductor meus ad me. Conſpice et vide & conſydera omnes, quos vides. Hic vides martyres, ſanctos epiſcopos et confeſſores domini, virgines, cœnobitas vtriuſq; ſexus, viduas & ſæculares coniugatos, & continentes, nobiles & ignobiles: omnes regnantes cum Chriſto. Hi ambulauerunt vias domini, vias ſanctas, quas vidiſti: & peruenerunt et perceperunt immarceſſibilem gloriã à Chriſto domino cum angelis eius. Conſyderet nunc unuſquiſq; viam ſuam, quod ſi iniuſtè ambulauerit, corrigat ſeipſum cũ humlitate et charitate et obedientia: et dirigat viam ſuam. Quòd ſi peruenerit: recipiet præmium æternum.

De via contemplatiuorum ſermo primus. & Cap. IX.

ERam poſt hæc quieſcens in lectulo meo, nec adhuc ſomnum cœperam: cùm repentè viſitauit

me ſpiritus domini, & repleuit os meum ſermone huiuſcemodi. Attendite nunc ergò vos, qui re nunciaſtis ſæcularibus deſyderijs, & elegiſtis ut ſequamini veſtigia eius, qui vos vocauit in admira bile lumen ſuum, qui & ipſe vos nominauit ſibi filios electos: & conſtituit vos, in fine ſæculorum iudicare filios iſrael. Cogitate apud vos, quomodò viuatis cum humilitate et obedientia et charitate. ſine murmuratione, & ſine detractione & inuidia & ſine ſuperbia: & ab alijs vitijs abſtinete vos. Diligite vos inuicem, vt non blaſphemetur pater veſter cœleſtis in vobis: & irritetur, & pereatis de via iuſta, ideſt de via contemplationis eius. Si enim ſunt inter vos lites & diſſenſiones, detractiones, murmurationes, ira, odium, inuidia, extollentia oculorum, appetitus inanis gloriæ, vaniloquia, ſcurrilitates, ventris ingluuies, ſomnolentia, carnis immunditia, ocioſitas & ſimilia, in quibus ambulant filij huius ſæculi, quis locus erit diuinæ contemplationi in vobis? Sermo dei ad vos, qui in clero ſiue in monaſtica profeßione deo militare decreuiſtis. Optimam partē elegiſtis: attendite ne auferatur à vobis. Abſtinete vos cum omni diligentia à vijs eorum, qui ſpeciem religionis veſtræ foris portant: virtutem autem eius factis negant. Labijs deum

1.Pet. 2.
Matt. 19.
Luc. 8.

honorant: moribus autem blaſphemant. Scientia legis quidam ex eis inquirunt: ſed fructum eius non percipiunt. Dorſa vertunt veritati: & tamen in via contemplationis ſe ambulare glorian tur. Legem dei & iuſtificationes eius, ſuperbiæ & auaritiæ ſuæ ac voluptati deſeruire faciunt; & ex eis, quæ ſunt Ieſu Chriſti, diuitias & honores impudenter acquirunt: & immundicias fouent. Sanctuarium dei & reuerenda angelis loca cum ſuperbia & pollutione intrant, & adorandas ſacramentorum Chriſti mundicias irreuerenti miniſterio & illicito corde exhonorant, arguentem irrident: & perſequutione contriſtant. Qui meliores ſunt in eis: abominabiles ſunt & ipſi coram domino. In veſtitu humilitatis ambulant: ſed cor eorum longè eſt ab ea. Orationes multiplicant, ſed hæc quid proſunt, dum in cordibus ſuis deo contradicunt, dum fraternam charitatem negligunt, alterutrùm inuident & detrahunt, & de prælatione contendunt? Mundi contemptum profitentur, ſed ea, quæ ſunt mundi, uenerantur & impudenter ambiunt: et omni vento propriæ voluntatis circumferuntur. Patrum inſtituta abijciunt, negotijs ſæculi ſe ingerunt: & ſcandalis eccleſiam replent. Propter hoc ecce contemptum patitur religio: & fides ſciſſuram. Et quid addam

facere eis, dicit dominus? Ecce clamo poſt illos; et non auſcultant: vocem commonitionis meæ qua ſi calce repellunt. Viſito illos per inauditam gratiam, & viſitationem ſuam non agnoſcunt: inſuper et irrident. Percutio eos; & non dolent, præcipito eos: et non expaueſcunt. Væh illorum, væh horribile: repoſitum eſt apud me. Ecce veniet citò, & quaſi repentinus torrens irruet ſuper eos: & deuoluet in perditionem, quos abſq; pauore inuenerit. Vos ergò populus meus, populus non fictæ religionis, qui poſuiſtis in corde veſtro mundum expugnare, cœlum mente gerere, vos (inquam) declinate ab ijs, qui eiuſmodi ſunt: & ne ſitis participes eorum. State in via viſionis, quã elegiſtis: & mundate oculos cordis, vt ſubleuare eos valeatis in contemplationẽ lucis: quã inhabitat vita & redemptio veſtra. Quæ autem oculos cordis emundant, vt ad verum lumen ſubleuari poſſint: hæc ſunt. Secularis curæ abiectio, carnis afflictio, cordis contritio, frequens & pura delicti confeſſio: & lauacrum fletus. Et cum foràs miſſa fuerit omnis immundicia: ſurſum iſta eos extollunt, meditatio admirabilis eſſentiæ dei, & caſtæ veritatis inſpectio, oratio munda et ualida, iubilus laudis: & deſyderium ardens in deum. Amplectimini hæc, & in his eſtote, & occur-

gunt in interitum poſſidentem eas. Vos, qui in ſublimitate eſtis, nolite ſuperbè agere in eos, qui eiuſmodi ſunt; neq; opprimatis eos iniquè, ſed magis defendite, et in omni benignitate cuſtodite, et pacem inter uos firmate; quia in hoc poſiti eſtis à domino. Hæc eſt via domini recta et pulchra; via actionum ſanctarum. Qui ambulauerit in ea vſq; ad finem, vitam inueniet: et requieſcet in monte ſancto dei, et ſors eius cum filijs lucis. Pſ. 14.

De via martyrum sermo tertius
Cap. XI.

DIes feſtus agebatur, et eramus aſſiſtentes diuino officio: cùm ex conſuetudine apparuit angelus in conſpectu meo. Cumq; de mora eius ſolito longiore delicta mea coram ipſo culpaſſem: dixi ad eum. Placeat nunc domine mi, vt et tertiæ illius viæ, quæ eſt ſanctorum martyrum, diſciplinam nobis inſinues: neq; ab hac tua benignitate propter aliqua mea delicta compeſcaris. Tunc aperiens os ſuum, locutus eſt: dicens. Agnus Chriſtus procedit coram ſanctis martyribus; & ipſi ſequuntur eum cum palmis & coronis: congaudentes ei cum triumpho nobili. Et ipſe Chriſtus apparet in eis quaſi ſpeculum & exemplar & decor glorioſus. Multæ paſſiones ſunt per quas opor-

2. timo. 2. *tet filios dei coronari. Et nemo coronabitur: niſi legitimè certauerit. Audite hæc & corde percipite: qui perſequutionem patimini propter iuſtitiam. Ite gaudentes per viam nobilem, viam bellatorum domini: purpuratam cruore ſanctorum & agni. Nolite ingemiſcere, neq; aſcendat in cor veſtrum murmur contra dominum, quaſi derelicti ſitis ab eo: & tanq; nouum aliquid accidat vobis. Legite ſcripturas ſpiritus ſancti: & recogitate dies antiquos. Omnes quotquot fuerũt ante vos in via hac qua ambulatis, deo placuerũt in laboribus ſuis: & per multas anguſtias tranſierunt in latitudinem libertatis filiorum dei. Pri-*

Gen. 4. *mus agni præcurſor Abel, ſub manu fratris iniqui, ſanguinem ſuum fudit in terram coram domino, teſtimonium innocentiæ fidelis. Abraham*

Ibid. 12. *pater fidelis populi, de idolatria ſolicitatus eſt à gente iniqua, & elegit diſſolui incendio magis, q; peccare in ſuum deum: & per manus domini*

ibid. 27. 29. *eductus de Hur Caldæorũ. Ioſeph cùm eſſet amator innocentiæ, et accuſaret crimen fratrum apud patrem: venditus eſt alienigenis. Et iterum cùm nollet conſentire iniquitati adulteræ: carcerem longi temporis placida mente ſuſtinuit. Serui veritatis, prophetæ domini, contra preuaricatores legis vſq; ad mortem dimicauerunt: & per paſſiones*

multas conſummati ſunt. Pueri domini in Babylone, ſuperbo imperio, quem tremebat omnis terra, cum fiducia contradixerunt; & dari ignibus horrendis elegerunt magis, q; ad contumeliã creatoris, genua curuare ante creaturam. Daniel deo amabilis, eo quòd dediſſet honorem deo patrum ſuorum: leonum dentibus traditus eſt. Copioſus eſt ſanctorum numerus, qui ante ſaluatoris aduentum, laudabilis ſufferentiæ exempla dederunt: & morte ſua mortem domini præcurrerunt. Vltimus omnium erat innocens Baptiſta, quo maior inter natos mulierum non ſurrexit, qui & ipſe pro teſtimonio veritatis, capite minoratus eſt: & datus puellæ in precio ſaltus. Ita decebat fieri, & placitum erat ante dominum, vt non tãtùm ſanguis agnorum & arietum & aliorum animalium ſanguini agni, qui pro ſalute mundi immolandus erat, in figura præmitteretur; ſed & filiorum dei, qui redimendi erant, ſanguis in occurſum eius funderetur. In nouiſſimis autem diebus miſſus eſt à ſecreto patris, expectatus ab origine mundi, agnus immaculatus, quem adorant cherubim & ſeraphim & omnis multitudo angelorum, vt expiaret peccatum mundi: & fecerũt in eo quecunq; voluerunt, etiam ipſi: quos ſaluare veniebat. Pleni ſunt libri laboribus & angu-

Dan. 3. — ibid. ulti. — Matth. 14 — Mar. 6. — Luc. 3.

ſtijs eius, & legitis paßiones eius: & non perci pitis corde. Vſquequò duri eſtis filij hominũ? Terra, quæ ſenſum non habet, ſuſcepit guttas ſanguinis de vulneribus ſaluatoris, & ſuſtinere non potuit maieſtatem eius, ſed commota eſt & contremuit: & ſciſſæ ſunt petræ durißimæ. Et ecce per ſcripturas ſtillat ſuper corda veſtra rationem habentia, multiplex paßio filij dei pro vobis occiſi, & continere poteſtis à gemitibus & à lachrymis? Auditis vanitates, quæ non pertinent ad

Ther. 1. *vos: & non continetis à riſu. Vos, qui tranſitis per viam tribulationis Ieſu, attendite & videte, ſi eſt dolor: ſicut dolor eius. Non peccauit, ſolus ſine peccato natus eſt ſuper terram: & repleuerunt animam eius doloribus ſceleratorum. Et non exaſperarunt manſuetudinem agni, vincula impiorum, criminatio mendax, illuſio nequam, denudatio, flagellum, colaphus, alapa, ſputum, & ſpina verticem eius pungens, crux, claui &*

Oſee. 13. *lancea: et innoxij cruoris effuſio. Sed in his omnibus ſuperauit patientia eius: & contriuit mortis aculeum mortis. Animaduertite filij crucis viã agni: & ambulate confidenter poſt veſtigia ſanguinis eius. Dux itineris veſtri ipſe eſt: & clamat ad vos, dicens. Confidite: ego vici mundũ.*

Ioan. 16.

Et quarè trepidatis à facie terroris humani, du-

ſtemini, neq; deflectatis oculos ab aſpectu eius lu minis, quod eſt ante faciem veſtram. Ecce enim propè eſt, vt euaneſcat hic mundus, & flos eius intereat, & vos iudicabitis amatores eius: & ſuperborum colla calcabitis. Vidētes obſtupeſcent ſuper gloria veſtra: cùm reuelabuntur diuitiæ ve ſtræ, quas theſaurizaſtis vobis in cœlo. Tunc eua cuabitur quod imperfectum eſt cōtemplationis ve ſtræ, & ſuſcipiet oculos aquilarum ſuarum facies lucis æternæ: & tanq; flumen inundans ſic redun dabit fulgor eius in corda hominum, qui exquiſie runt eam in veritate. Nundum verba hæc finie-rat angelus, qui per vices mihi loquebatur: cùm incidit mihi dubitatio quædā de diſtinctione via-rum dei, quæ deſcriptæ ſunt. Et interrogaui eum: dicens. Nunquid domine mi, nos cœnobitæ ſumus in via contemplationis, cùm ſimus in via continen tiæ? An eſſe poteſt, vt ſimus in vtraq;? Et ait. Comunis eſt vobis via contemplationis cum cleri-cis: ſicut illis comunis eſt vobiſcum via continen-tiæ. Scito tamen, quod multi ſunt in via continen tiæ: qui in via contemplationis non ſunt. Et ſunt multi clericorum, qui neq; in via contemplationis, neq; in via continentiæ ambulant: & hi infœli-ces ſunt. Arbitrantur tamen in via contempla-tionis ſe eſſe: cùm non ſint. Rurſus adieci: dicens.

Et quid dicemus de pontificibus & præpoſitis & huiuſmodi magnis eccleſiæ prælatis? Et reſpondit mihi in hæc verba. Superbia regnat in cordibus

Eſa. ult. *prælatorum & magnorum, & repellunt deum à cordibus ſuis: qui non vult quieſcere niſi ſuper humilem & quietum, & trementem verba ſua. Præcepit enim olim ſaluator diſcipulis ſuis; dicēs.*

Matth. 10. Mar. 6. Luc. 9. 10. *Qui vos non receperint, exite, & excutite puluerem de pedibus veſtris; in eorum teſtimonium. Et quid putas de deo ſaluatore & conditore vniuerſæ creaturæ, qui eum non recipiunt ſed repellunt à ſe, quid facturus ſit illis, cum adhuc venerit?*

Matth. 22. 24. 25. Luc. 13. *Proculdubio mittet eos in ignē æternum; vbi erit fletus oculorum, & ſtridor dentium. Quid proderit tunc eis ſuperbia & diuitiæ? Et conſummatis omnibus ſermonibus his, in die, qua beati Michaelis memoriam agebamus: iterùm ſe mihi præſentauit, & allocuta ſum eum: dicens. Nunquid domine mi, ſecurè affirmare poterimus, omnes hos ſermones ex te proceſſiſſe? Hæc idcircò dicebam, quia ex parte verba iſta protulerat, ita tamen ut faciem eius non viderem, ex parte uerò per os meum in ſpiritu fuerant pronunciata. Ille igitur cum magna ſeueritate me intuens; ait. Crede ex toto corde tuo, verba hæc, quæ deſcripta ſunt: de ore*

Apoc. 1. *meo proceſſerunt. Beatus, qui legerit & audie-*

rit verba libri huius, quia vera ſunt: & á veritate nunquàm declinant.

De via actiuorum ſermo ſecundus. Cap. XI.

ALium quoq; ſermonem continuò inchoauit: his verbis: dicens. Admoneo eos, qui in ſæcularibus curis oppreſsi ſunt, aliquãdo cogitare quæ ſunt præcepta vitæ, ideſt diligere deum, & proximum ſicut ſeipſum, non occidere, non furtum facere, aliena non concupiſcere, hæc et alia, quæ in lege domini ſcripta ſunt: cum omni diligentia obſeruare: et ſcire poſſunt ſe regnum dei poſſe intrare. Si ad altitudinem contemplationis ſe non ualent erigere: legitimarum actionum officia ſtudeant adimplere. In mente habeant timorem domini ſemper: & ipſe diriget vniuerſa opera eorum. Domum orationis cum reuerentia frequentent: et cum oportuerit, de facultatibus ſuis honorent. Sacramenta domini in fide et humilitate venerẽtur: & verbo dei libenter aurem accomodent. Sanctificatos dei miniſtros omni honore dignos exiſtiment: & diſciplinæ eorum cum manſuetudine acquieſcant. Vnicuiq; quod iure debent, pacificè exhibeant: nemini dantes vllam occaſionem querelæ, & cum iniuriati fuerint, tolerent: ſeruan-

Matth. 19. 22.
Exod. 20.
Leuit. 19.
Deut. 5.

bilior cæteris omnibus? Ita ſcito quod retributio martyrum omni retributione excellentior eſt: & gloriæ illorum nihil comparatur. Poſt hæc, cum adeſſet feſtiuitas ſancti Martini, circa medium noctis, ante vigiliam matutinam, ſubito expergefacta ſum: & fugijt ſomnus ex oculis meis. Et ecce angelus domini ſtabat coram me: & allocuta ſum eum, dicens. Oro mi domine, vt exhortationem ſermonis tui de ſanctis martyribus iam cõpleas, & competenti fine concludas. Qui cùm me contemplari feciſſet ſublimia quædam in cœleſtibus quorum aſpectu eram indigna, petitionem meam impleuit: dicens. Iterum dico tibi, & admoneo vos o filij dei, vt diligentiùs attendatis antecesſores veſtros, qui prænominati ſunt vobis in præſenti ſermone: quomodo arſerunt in charitate Chriſti. Currite & confirmamini: & nolite præmeditari. Ecce enim vigilat ſuper vos filius pacis, qui vos recipiat & remuneret ſupra humanam æſtimationem. Illum ſpiritum ardoris & charitatis Chriſti, qui ſuperet omnem fragilitatem, vobis præſtare dignetur: qui in trinitate perfecta viuit & regnat deus per infinita ſæcula ſæculorum. Amen.

vtiq; poſſet turbari, quòd tot modis hic mundus aduerſus ipſum erigitur, pro quo & natus eſt & paſſus, et multa miracula eſt operatus: et adhuc (licèt non attendant) operatur. Et ecce admonitiones ſuas mandat etiã ijs, qui in ſæculo omnibus modis ſe illi opponunt: pro ſua gratuita benignitate, & pro eorum dilectione. Qui quamuis in ſæculò conuerſantur, ipſum tamen diligunt: ac ſeruiunt ei, quorum heu paruus eſt numerus, abundantiùs autem hoc faceret: ſi meliori deuotione monitis eius intendere vellent. O generatio inſenſata & oneroſa domino deo veſtro, vt quid tanto ſtudio diligitis, quæ odit pater veſter cœleſtis, et dominum cœli irritare non timetis, in conſpectu cuius omnium angelorum multitudo contremiſcit? Dicite mihi. Quem fructum conſecuti ſunt in his prauitatibus, quas enumeraui vobis, omnes, qui ab initio ſæculi inuenti ſunt ambulantes in eis, & nõ appoſuerunt placare faciem dei noſtri remedijs pœnitentiæ? Quid uobis annunciauerunt de his uniuerſi teſtes ueritatis? Si obliti eſtis, eccè iterùm annuncio uobis coram deo uiuente: quia clauſum eſt eis cœlũ æterna et indiſſolubili clauſura, & abſcondita eſt ab eis deſyderabilis facies dei noſtri, & alieni facti ſunt à conuiuio ſempiternæ lætitiæ ſanctorum: qui abominati ſunt vias illorũ

cem habentes inuictum, & tam multa milia imitatorum eius, præeuntium vos cum victoria mirabili? Ecce enim modicùm ante vos, innumerabiles pugnæ ſeruorum dei factæ ſunt: Apoſtolorum, martyrum, & inuictarum virginum: & dederunt læta ſpectacula cunctis exercitibus cœli in victorijs ſuis. Dilexerunt deum magis, quàm animas ſuas, & propter nomen eius expoſuerunt eas cunctis generibus mortis: & quaſi lutum ab omnibus cõculcari ſuſtinuerunt. Riſerunt in theatris & concilijs amatores mundi nuditatem ſanctorum, & ſaturati ſunt illuſione confuſionis eorum: & lętati ſunt in diſtractione carnis eorum, ſicut lætatur beſtia, cùm deuorat prædam: & diſperſerunt ſanguinem innocentem per cruces & gladios, ignes & gurgites aquarum, vngues ferreos, & fauces beſtiarum. Et quicquid tormentorũ excogitare potuit crudelitas impiorum: hoc in eorum mortificatione tentatum eſt. Et exultauerunt quaſi in epulis athletæ dei in confractionibus ſuis: et delectati ſunt in calice amaritudinis: quaſi qui lætantur in delicijs multis. Tunc inuenta eſt patientia ſanctorum fidelis in examinatione ſua: & fortis ſupra fortitudinem regum & principum mundi. Propterea ecce educti ſunt in refrigerium conſolationis, & requieſcunt in amplexu

dexteræ dei & ſanctorum angelorum: quia portauerunt ignominiam eius coram habitantibus in terra. Hæc attende, & vigili mente retracta o homo, qui puſillus es corde ad ſuſtinentiam paſſionum Chriſti. Contemplare gloriam & lætitiã, quæ circundedit martyres domini: & non timebis communicare doloribus & anguſtijs eorum. Sed primum eſt, vt habeas ſub pedibus ſubſtantiã huius mundi & gloriam eius, quæ eſt hodie: & cras non comparet. Si enim hæc amas: fugiet à te fortitudo in tempore preſſuræ & deſpectionis. Etiam dico, non ſit precioſa in oculis tuis uita tua: ſed vilem atq; deſpicabilem ſemper arbitrare. Qui .n. ſeipſos amant, & magni ſunt apud ſe, cõculcationem in perſecutione ſuſtinere non poſſunt: et ad certamen ſanctorum idonei non ſunt. Fœlix commutatio tibi propoſita eſt. Abnega vitam exigui temporis & miſeræ conditionis, et accipies pro ea vitam, quæ neſcit defectum aut moleſtiam, plenam gloria et exultatione: quam lingua neſcit effari. O homo tenebroſi intellectus, leua oculos tuos, & proſpice in futurum: et intuere beatam reformationem corporis tui, quæ veniet tibi à ſaluatore tuo, quando euellet à corpore tuo ſpinam Adæ: & configurabit eam claritati corporis ſui. Ita fiet vt feſtines cum alacritati effunde

ve animam tuam in omne periculũ, in feruore charitatis ipſius, et ſic æſtimabis ditionem vitæ tuæ, quaſi ſtillæ de ſitula excuſſæ in terrã. Quid adhuc anxiaris o homo dei à facie perſequentis? Confortare, conſolare: tecum eſt Chriſtus in perſecutione. Tecum angeli eius ſunt in certamine, qui omnes labores tuos dinumerant: & laſſitudinem tuam ſuſtentant. Nam & pro te inimicos tuos expugnant. Memento ſermonis: quem dixit ad ſeruos ſuos. Qui vos tãgit: tangit pupillã oculi mei. Serue Zach 2.
dei, quid tribues ſaluatori tuo, qui ità ſibi te coniunxit, vt ſine ipſius iniuria lædi non poſſis? Semel pro te paſſus eſt, & adhuc quotidie in te & conſeruis tuis patitur: & oſtentui habetur. Si mœſtus es: non de tua, ſed illius iniuria dole. Pro te ergo gaude & lætare: quia per tribulationem præpararis ad gloriam et gaudium ſempiternum. Aurum domini es, per ignem te examinat. vt in theſauros ſuos probatum te recipiat. Factum eſt autem priuſq; verba hæc terminaſſet angelus, qui mecum loquebatur: vt ſuperueniret feſtiuitas beatarum virginum vrſulæ & ſociarum eius vndecim millium. Tunc decantabatur in vigilia matutina ſermo ille diuinus, quo dicitur. Reddet de- Cap. 10
us mercedem laborum ſanctorum ſuorum, & deducet illos in via mirabili. Vndè ego ſumpta occa

ſculum & fœminam creauit parentes veſtros, & locutus eſt in lingua protoplaſti: dicens. Propter Gen. 2.
hoc relinquet homo patrem & matrem, & adhærebit vxori ſuæ: & erunt duo in carne vna. Date ergo o vir & mulier honorem ordini veſtro, quem deus honorare dignatus eſt: & nolite inducere ſciſſuram & maculam copulæ veſtræ. Lex domini iungat vos & ſanctificet: & ſit vobis domus vna, menſa vna, ſubſtantia comunis, vnus thorus & anima vna: & date locum timori domini in medio veſtri. Decus enim thalami coniugalis, eſt timor domini. Et qui ab eo vacuus fuerit: maledictus & immundus reputabitur à domino. Ibi dominabitur libido, quæ modum neſcit: & exercetur opus etiam ſermone indignum, quod natura non ordinauit: & non pertinet ad generationem. Audiant & intelligant qui operantur, quod malum eſt coram domino: & tollant maculam de cubilibus ſuis. Propter hoc liget corda veſtra timor domini, vt in opere vobis conceſſo frænum vobis ipſis imponatis: & non more beſtiarũ omnem impetum deſyderij veſtri ſequamini. Dies feſtos & dies legitimæ abſtinentiæ, & tempora purgationis per continentiam honorate, & ſi quid ſuper addideritis; addet dominus gratiam vobis & generationi veſtræ. Qui enim inter diẽ

& diem, & inter tempus & tempus, continendo non diſtinguunt: vindictam domini in ſeipſis, & in ſemine ſuo qua hora non putauerint, ſentiēt. Exhortamini alterutrum ad continentiam, et orate pro inuicèm vt continere valeatis: & vt ſpiritus immunditiæ fugiat à vobis. Cùm autem præualuerit infirmitas, cōceſſo remedio expiãda eſt: vt ad illicita non labatur, ſicut ſcribit doctor gen

1.Cor. 7. *tium. Vir proprij corporis poteſtatem non habet: ſed mulier. Et mulier proprij corporis poteſtatem non habet: ſed vir. Et propterea debitum inuicē negare non poteſtis. Illud autem ſcitote, quòd mutuæ coniunctionis veſtræ præcipua cauſa eſſe debet: propagatio prolis. Si qua alia eſt, ad infirmitatem pertinet, & habet indulgentiam: ſi timoris domini moderationem habuerit & eleemoſinarum remedium. Vir mulieris, & mulier viri infirmitates cum patientia & compaßione ſupportent, & nolite ſpernere inuicem: ſed magis hono*

Eph. 5. *rem alterutrùm exhibere ſtudete. Sermo litigio-*

Coloſſ. 3 *ſus & amarus nunq̃; oriatur inter vos: ſed in ſpiritu lenitatis & bonæ ſeueritatis inuicem exceſſus veſtros arguite. Sit obediens viro mulier, & tanq̃; ſuperiori in omnibus cedat & miniſtret: ſicut*

Gen. 3. *ordinauit ab initio plaſmator vtriuſq;. Mores,*

1.Pet. 3. *viri etiam prauos toleret, & propicietur iniqui-*

tatibus eius: faciemq; domini in eleemoſina et oratione præueniat. Pudicitiam interiorem foris proteſtari debet per modeſtiam veſtimenti: & ſermonum, & greſſuum, & aſpectus. Non hærebit oculus eius in facie aliena: & cum omni ſolicitudine, ſuſpicionis & maledicti occaſionem abſcindant. Vir, qui ſenſatam & timoratam ſortitus eſt vxorem, non eam inhonoret turpi & amaro ſermone, ſed tanq; vas gloriæ dei honoret, & conſentaneum ſe illi præbeat, & gratias agat deo cœli: qui beatificauit eum coniugio tali. Audi me, & ingemiſce ſuper malis filiorum hominum: quæ loquor ad te. Viri dierum iſtorum in numero magno declinauerunt corda ſua in inſipientiam mulierum: & ſtulti facti ſunt, conſentiendo inſaniæ illarum. Arrogantia veſtimentorum, quam vidiſti & deteſtata es in filiabus ſæculi, quæ venerunt ad te, increuit ſupra modum in terra: & inſaniunt in ea, & inducunt iram dei in mundum. Gloriantur ambulare compoſitis greßibus in multitudine pannorum ſuorum: et inutiliter conſumere ſtudent, quæ indigentium vſibus neceſſaria eſſent. O infœlicitas, o miſerrima cæcitas, rem multo ſudore conquiſitam luto committunt; vt poſt ſe trahat oculos adulterorum. Et vnde regnum dei comparare poterant, gehennæ incendium mercan

tur: Auferte viri malum hoc ab oculis domini, & nolite gloriari in vanitatibus vxorum veſtrarum, ſed magis indignationem habete; quia ſcortantium ſimilitudinem induerunt. Pannorum iſta ſuperfluitas, & ſtrictura veſtimenti ad nihilum vtilis eſt, niſi ad ſuffocandos partus. Et arrogantia crinalis operimenti, & multa his ſimilia, venalium mulierum adinuentiones ſunt; & non pertinent ad legales matronas. Clamor meus à domino ad vos, qui depoſita virili grauitate; molliciē fœminarum induiſtis. O ſtulti & vaniſſimi, vt dereliquiſtis ſerios mores iuſtorum ſenum, qui vos præceſſerunt, & declinaſtis in vanitates & inſanias diabolicæ adinuentionis, quæ non proderunt vobis niſi ad augmentū incendij veſtri? Væh qui ſuperbitis in pompa veſtimenti ſplendidi & ſuperflui & delicatè compoſiti; & quod auarè quæſitum eſt: ad nihilum deducere gloriamini. Væh qui laſciuitis in capillatura muliebri: & formam viri in vobis deturbare non erubeſcitis. Væh qui in ludis vanis, væh qui in comeſſationibus & ebrietatibus tempus infructuoſè deducitis. Væh qui linguati eſtis ad irriſiones & detractiones, et ad fabulandum quod non prodeſt: & ad concinnandos dolos, & ad ſubuertendam cauſam innocentis. Væh qui venalem habetis ſermonem in con

ſilio: & ex anguſtijs oppreſſorum ventrem adim plere gaudetis. Væh qui litigioſi & tumidi eſtis inter ciues. Væh vobis rapacibus & profundis corde ad multiplicandam ſubſtantiã mundi: quæ vobiſcum euaneſcit. Nunquid qui plantauit aurem, non audiet, aut qui finxit oculos, non conſyderat? Quieſcite filij hominum ab irritatione domini, quia in proximo eſt vt euigilet: & in igne zeli ſui irritatores ſuos deuoret. Iterum dico vobis, qui ſub iugo matrimonij eſtis, deum timete: fidem & dilectionem immaculatam inuicem cuſtodite. Filios veſtros & filias & familiam veſtram in timore domini & caſtimonia enutrite. Decima domini & merces mercennarij non moretur apud vos. Beneficentiæ in pauperes nolite obliuiſci, & cætera, quæ in ſermone ſalubrium actionum à domino annũciaui: obſeruare curate. Hæc eſt viæ veſtræ delectabilis amœnitas: quæ in myſterio demonſtrata eſt. Beati, qui diligunt eam. Tribulationem tamen carnis et ſollicitudines mundi, quas non experiuntur qui continent, habere neceſſe eſt ambulantes in ea: ſicut & in ſimilitudine ſpinarum expreſſum eſt. Voluntas dei eſt, ut quantùm fieri poteſt, declinetis ab eis, modum rationabilem in omni re obſeruantes: & voluntatẽ propriam timore domini refrænantes. Rogauit me

Pſ. 93.
Exod. 22.
Leuit. 19.
Hebr. ul.

germanus meus, vt ſciſcitarer ab angelo, quarè in principio ſermonis huius, inter cætera iniquitatum nomina, fornicationis nomen adiunxiſſet, cũ hoc non ad coniugatos (quibus loquebatur) pertinere videretur. Nam & eorum incontinentia, nomine adulterij ibidem fuerat expreſſa. Cumq; ſuper hac dubitatione dominum meum interrogare cœpiſſem, neq; adhuc dubitationem plenè expoſuiſſem: locutus ad me, dicens. Plena eſt terra immunditia. Vir, qui legali matrimonio iunctã coniugem habet, occultè vxorem proximi polluit, & verſa vice mulier, alterius maritum ſuo ſuper ducit: hæc eſt iniquitas maxima, & maximus eſt eorum numerus: qui offendunt in ea. Fornicationis autẽ immunditia plenus eſt mundus, omnes quaſi ſitientes feſtinãt ad eã: et vix inuenitur, qui nõ ſe præcipitet in foueã eius. Cùm exarſerit in cõcupiſcentia, expectationem vix ſuſtinent, vt in opus eam perducãt. Et cùm impleuerint deſyderia peſſima: non quieſcunt, ſed iterum atq; iterum redeunt in idipſum: et nunq̃; ſaturari ſe poſſe arbitrantur. Sed & priuſq̃; matureſcant ut exercere poſſint prauitatem hanc: pluribus modis innocentiam ſuam cõmaculant. Propter hoc autem ĩ increpationem coniugatorum, fornicationis nomen adieci: quia & ipſi anteq̃; coniugij legem aſſumant,

ſupra modum in ea fœdantur: & prouocant iram dei in ſe. Hinc eſt quod ad matrimonia legitima accedentes. fructu generationis priuantur à domino. Et mirantur vndè accidat eis: ignorantes ſterilitatis ſuæ cauſam. Quibus autem generatio conceditur, aut in ipſa prole, aut in alijs rebus neceſſarijs, pluribus modis diuino iudicio feriuntur: et omnia eis infœliciter proueniunt. Rurſus cùm de nomine blaſphemiæ interrogaſſem: ait. Hoc dixi propter eos, qui turpibus conuicijs proximos ſuos dehoneſtant. Sed et hoc ſciſcitata ſum, quænam eſſent dubietates, quas in eodem ſermone repræhendere videbatur, ad quòd ita reſpondit. Multi ſunt in eccleſia formam habentes chriſtianorum, dubij tamen in fide chriſtiana inter catholicos manifeſtè conuerſantur. Domum orationis intrant, ſacramenta ad fidem pertinentia cum cæteris percipiunt, & tamen nullam fidem eis exhibent: neq; ad ſalutẽ vtilia eſſe arbitrantur. Hoc autem operibus peſſimis, quæ agunt, manifeſtè cõprobant. Si enim in eis vera eſſet fides: à multis iniquitatibus, quas operantur, abſtinerent. Multæ hæreſes ſunt in diebus iſtis, ſed occultæ, et hæretici multi, qui fidem catholicam latenter oppugnant: & multos ab ea auertunt. Tunc interrogaui eum: dicens. Domine mi, quid dicis de illis,

quos catharos uocant, qui vitam coniugatorum omnino reprobare dicuntur? Et reſpondit: dicens. Ipſorum, de quibus interrogas, vita abominabilis eſt coram domino. Vitam illorum culpare non poſſunt, qui legitimè coniugium contrahunt, & ſecundum legem domini cohabitant, cuſtodientes in timore dei ſanctas ferias & ieiunia, et neceſſitatibus pauperum miſericordiam exhibentes. Iterum autem allocuta ſum eum: dicens. Domine, vt audiui, quidam ex eis aſſerunt, quod legitimum eſſe non poteſt coniugium, niſi inter eos, qui vſq; ad tempus legitimæ coniunctionis, virginitatem ambo cuſtodierunt. Quid ad hoc dicis? Et reſpondens: ait. Vbi tale coniugium eſſe poteſt: gratum eſt domino. Sed rarum eſt valde vt ita contingat. Veruntamen et ex ijs, qui non continuerunt, multi ſunt acceptabiles domino, legitima habentes coniugia: & in mādatis domini ambulantes. Alioquin nimis contraheretur numerus populi dei. Non habent repræhendere quicquam in eccleſia dei iſti, de quibus loqueris: quia per viam repræhenſione digni ſunt. Pro certo noueris, quia miniſtri ſunt ſathanæ: cuius opera praua exercent. Ipſe dux illorum eſt: & omnis nequitiæ exemplis eos præcedit, et ſequuntur eum per omnia operibus peſſimis. Et dixi. Domine,

De his hæreticis loquitur diuus Bernardus in ſermō. 65. & 66. ſuper cantica, eorumq; hæreſes conterit & euentilat.

quæ vel qualis eſt fides eorum, aut vita? Reſpondit. Praua eſt fides eorum: et opera peiora. Rurſus dixi. Videntur tamen in conſpectu hominum iuſti: & laudantur, quaſi ſint bonorum operum. Ita eſt, inquit. Facies ſuas ſimulant, quaſi iuſtæ & innocentis vitæ ſint; ac per hoc multos ad ſe trahunt & ſeducunt: intrinſecus autem peſſima ſanie pleni ſunt.

De via continentium sermo. V. Cap. XIII.

CElebrantibus nobis ſolennitatem beati Ioannis euangeliſtæ, intenta eram orationi poſt uigilias matutinas, ac deprecabar dominum valida intentione cordis: vt ſecundum ſolitum benignitatem ſuam, diſciplinam vitæ continentium, quam in ſpiritu videram: mihi aperire dignaretur. Sed & diuinum euangeliſtam, et angelum doctorem meũ, vt mihi adiutores eſſent: inuocabã. Cumq; orando laſſata fuiſſem, remiſi palulum oculos ad ſoporem: & poſt puſillum repentè expergefacta ſum. Et ecce angelus mihi aſsiſtens, ſermonem, quem deſyderabam: incohauit his verbis. Dico vobis o filij dei, o filij lucis, intuemini viam veſtram, quomodo floreat! et ĩjs delectabile eſt currere in ea. Currite ergo & properate obuiam ſpõ

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITT. EMANUELE

ſo veſtro: qui vos expectat. Diligite caſtitatē: & ſeruate illi integritatem virginitatis veſtræ. Virgo ornata caſtitate, charitate, prudentia, humilitate: benè currit. Hæc cum dixiſſet: amplius non adiecit. Sequenti verò die, cùm de beatis Innocentibus officium miſſæ ageretur: ego ſumpta occaſione ex lectione Apocalypſis, quæ legebatur, deprecata ſum dominum meum, qui iterum
Apoc. 14. mihi aſsiſtebat, dicens. Domine, ſi inueni gratiam coram te, dic (obſecro) mihi, quale eſt hoc canticum, quod decantant iſti beati martyres ante ſedem dei & agni: ſicut præſens lectio teſtatur, aut quomodo ſequuntur agnum quocunq; ierit? Et reſpondens: ait. Quid me interrogas? Nunquid lingua ſuper terram nouit hoc canticum? Nihil inde tibi enarrabo. Quòd autem interrogas, quid eſt quòd ſequuntur agnum quocunq; ierit: hoc eſt, quod in omnibus virtutibus, quæ conſiderari poſſunt in agno: eum imitantur. In virginitate eum ſequuntur, quæ in illis eſt ſine macula: ſicut et ſanctus ille agnus ſine omni macula eſt. Humiles et ſimplices & ſine dolo fuerunt: ſicut et agnus. Patientiam in martyrio habuerunt in ſimilitudinem agni: qui nihil vnq; impatientiæ demonſtrauit in paſſione ſua, qua peccatum mundi extinxit. Nō ſunt virgines, neq; ſunt martyres vlli, qui tam pro

priè agni veſtigia ſequantur, vt iſti: excepta regina noſtra, quæ prima virginitatem ſuam mundam & immaculatam domino cuſtodiuit. Ipſa virgo egregia, & beati iſti martyres ſpeculum ſunt omnibus ſacris virginibus, & multi eos ſecuti ſunt, qui ſanguinem ſuum pro virginitate fuderunt: & propterea coronati ſunt et glorificati in conſpectu domini. Hos intueri debent cunctæ uirgines: et conſyderare quali ſanctitate ipſi eos præierint: & in ſimilitudinem eorum vitam ſuam debent conformare. Rurſus in circuncisione domini, cùm ſe obtuliſſet dominus meus: dixi ad eum. Mi domine, doceas me obſecro de integritate virginitatis: quæ interrogabo te. Nunquid amitti poteſt per immundam libidinem, quæ haberi ſolet in tentatione, ſi non vſq; ad opus fuerit perducta libido? Qui ait. Non amittitur, ſed inquinatur multis quidem modis per immunditias libidinis; cum vſq; ad effectum non procedit. Integritas, quãuiſ polluta, permanet tamen: ſicut per ſimilitudinem tibi demonſtrabo. Et dixit mihi. Exere manum tuam, quam cùm extendiſſem: ait. Claude eam, et feci ſic. Moxq; proſpexi ante pedes meos, & vidi quaſi cœnum immundum quoddam corã me: Et dixit ad me. Infer manum tuam illuc: Quod cùm feciſſem: ait. Extrahe eam. Cumq; extraxiſ

ſem eam: polluta erat. Et ait. Iterum eam imerge, quanto ſæpius hoc feceris, tanto magis pollutam habebis: et difficilius tibi erit mundare eam. Senſi autem calorem in manu. Vndè ait. Calidum eſt, et quanto magis calidū fuerit: tanto maiorem adhibe ri oportet laborem, ut abluatur. Ità quo magis ſe inquinat homo in immundicijs concupiſcentiæ: eo laborioſius purificatur ab eis. Poteſt tamen emundari in dolore ſalubris pœnitentiæ & lachrymis et bonis operibus: ità ut fiat acceptabilior deo, q̃ fuiſſet. Nonne intrinſecùs munda & pulchra eſt manus tua? Sic eſt virginitas, dum non uſq; ad interiora eius pertingat operis praui immunditia: et mundari poteſt à pollutione, ita vt nihil damni patiatur integritas eius: ſicut facilè mundatur manus tua tantùm foris polluta. Si autem per effe ctum operis ad interiora deſcenderit immunditia, impoßibile erit ita eam mundari: ut omnino ad priſtinum redeat decorem. Sunt tamen multi, qui quamuis nō ad opus commixtionis libidinem ſuam perducant: multis tamen modis integritatem virginitatis ſuæ polluunt. Et non animaduertunt neq; cor apponunt, ut remedijs pœnitentiæ ad plenum emundentur, ac deo ſatiſfaciant: & ita vſq; ad finem permanent. Horum virginitas deo accepta non eſt: & debita mercede priuantur. Hæc cùm

dixiſſet, metuebam ne fortè à memoria excideret ordo verborum. Ideoq; poſtulaui ab eo, ut iterum eadem loqueretur: et in hoc quoq; benignè me exaudiuit. Cùm autem in octaua beati Ioannis iterũ ſe mihi præſentaſſet, præuenit verba mea: ita me hilariter alloquens. Iterrogare me vis, interroga: & reſpondebo tibi, et dixi (ſicut à doctore præmonita fueram) domine, quod ſcriptum eſt, voluntas pro facto reputabitur, nunquid aduerſari poteſt ſermoni tuo, quem proximè dixiſti? Et reſpondit. Nequaq;, itemq; ſubiunxit. Verum eſt certe quod ſcriptum eſſe teſtaris, cuius operis perficiendi volũtatem habuerit homo ita, vt nequaquam remaneat in ipſo quin ad perfectum perducat quod cupit, et ſic vſq; in finẽ permanet: quaſi factum corã domino reputatur. Et ſi malum quid fuerit quod peragere deſyderat: deleri poteſt virtute veræ pœnitentiæ. Quicquid enim cogitatione aut voluntate fecerit homo, ita annulari poteſt coram domino: ac ſi nunquam fuerit. Recordare quia dixi tibi ſecundò ut immergeres manum tuam cæno: et tunc difficilius eam poſſe mundari affirmaui. Ità primò polluitur homo ſola cogitatione, poſtea verò ſola voluntate, & tunc maiori difficultate mundatur: et permanet tamen integritas. Tunc protulit ſcripturam, de qua interroga

Matth. 5. re cogitaueram: dicens. Etiam ſcriptum eſt. Qui uiderit mulierem ad concupiſcendam eam: iam me chatus eſt eam in corde ſuo. Hoc ita eſt. Si permanet homo in voluntate exercendæ libidinis, & à deſyderio ſuo non recedit: ſed quãtum in ipſo eſt, rem ad effectum ducit, et voluntatem prauã fru ctu pœnitentiæ nõ diluit: huius integritas quãuis permaneat, inutilis eſt: et nullum conſequitur fru ctum. Iterum ſubiunxi, dicens. Domine, sunt qui non ſpontè ſtimulos carnis experiũtur in tenta tione, & moleſtè ferunt ardorem, qui aduerſatur munditiæ corporis ſui, nulla tamen repugnatione euitare eum præualent, nunquid hoc eis reputabitur in peccatum? Qui ait. Si moleſtè ferunt tenta menta huiuſmodi, neq; animo eis conſentiunt: leuiore pœnitentia, culpæ ſuæ (quam ſic contrahũt) veniam conſequentur: et mercedem magnam adipiſcentur. Indicauit autem mihi eſſe hominem in Chriſto familiarem, quis aut quæ ſit, deus ſcit, ſuſtinentem ab aduerſario impugnationem caſtitatis; & nimijs ob hoc animam ſuam moleſtijs affligentem: & ait. Conſolationem ei annuntia, diceſq; ei vt parcat afflictioni: & reuocet in memo

Sap. 3. riam quod ſcriptum eſt de electis domini. Tanq̃ aurum in fornace probauit eos. Gaudium ſit ei, non tamen ſine triſtitia gaudium pro eo, quòd tale

aliquid dominus ei imponere dignatus eſt: per quod ad mercedem magnam præparatur. Non ſit tamen ſine triſtitia; quia in tali tentatione nō omnino culpa euitatur. Et dixi. Domine, qualiter debet reſiſtere aduerſario ſuo, & quibus armis eum ſuperabit? Qui ait. Oratione, & confeßione, et flagellis carnis pugnet: & ſuperabit. Non autem inſiſtat rogare dominum, vt ab hoc ſtimulo liberetur, ſed hoc oret ut miſereatur ei dominus in tempore tentationis. Si in loco ſecretiori fuerit; flectat genua ter coram domino. Si autem oportunitas loci ei defuerit, ſignet cor ſuum ter ſignaculo crucis: ac dicat. Saluator mundi ſalua nos, qui per crucem & ſanguinem redemiſti nos, auxiliare nobis, te deprecamur deus noſter. Poſt hæc, vna dierum ſuſcitauit linguam ſuam in hæc verba. O virgines, ecce ad vos clamat vox diuina. Vox ſponſi veſtri pulſat ad aures veſtras, aperite illi, & introducite eum ad palatium cordis veſtri, & amplectimini eum: quia pulchrior & amabilior eſt omni creatura. Dominus maieſtatis, vnigenitus altißimi, rex diuinorum exercituum, replens cœlum & terram magnifica gloria ſua, magnus & tremendus in omnipotenti fortitudine, ſuauis & amabilis in incomparabili benignitate, & totus deſyderabilis in claritate per

Remediū contra tentationem carnis.

ſecti decoris ſui, in cuius amabilem vultum cum
1 Pet. 1. *inceſſabili deſyderio proſpicere delectantur Che-*
rubim & Seraphim & uniuerſa ſodalitas noſtra,
ipſe q virgines, ipſe eſt, qui concupiſcit decorem
Pſ. 44. *veſtrum, ipſe vos ad caſtos amplexus ſuos inui-*
tat. Ipſe á vobis glorioſa lilia virginitatis veſtræ
expoſcit; vt ſuum ſecretiorem thalamum ex eis
exornet. Neſcit ille thalamus labem pudicitiæ;
& omne corruptum non ingreditur in eum. Non
illic marceſcunt neq; defluunt, ſed incorruptibili
decore permanent precioſi flores virginitatis, et
agnus immaculatus gratanter cubat in eis: &
ſpirant ei ſuauitatis odorem. Tanq; margaritæ
electæ & viſu deſyderabiles ſic reſplendent in
thalamo ſponſi ſui virgines ſacræ; et ipſe qui lauit
eas in ſanguine lateris ſui, & faciem earum ſigna
uit virgo ſpecioſus, lætatur in aſpectu earum: &
occulta pulchritudinis ſuæ chariſſimis ſuis dignā
ter reuelat. Organa electionis ibi ſonant concor-
dantiam in ſpiritu pacis, & cantatur canticum
deſyderabile auditu, canticum ſingularis lætitiæ,
quod ſolis virginibus cantabile eſt; & familiari
bus thalami ſupernis ſpiritibus. Ducit chorum
ſponſus in voce præclara & excellenti; & non
adæquatur ei in milibus canentium vnus. Vox
eius, vox dulcis in plenitudine gratiæ; quæ omnes
cœlos

cœlos replet iucunditate. Beati, qui audiunt eam: beati nimis, qui concinunt ei. In quibus primatum obtinuit Princeps noſtra, virgo theotocos, cui ſoli datum eſt ſupra omnes tubas angelicas uocem exaltare. Animaduertite filiæ verba miniſterij mei. & ſignate ea in abſcondito mentis veſtræ. Si eſt cor veſtrum ad ſponſum nobilem et ſpecioſum, et qui amari dignus ſit, quare negligitis? Quid tardatis tota virtute vos in illum ſpecioſum extendere, quo nihil clarius, nihil amabilius eſt in cœlo aut in terra? Et ſi gloriam diligitis, quid eſt glorioſius, q̃ talem ſponſum habere, & omnia poſsidere in ipſo? Si habere delicias & gaudia cõcupiſcitis, ad thalamum iucundidatis, qui vobis præperatus eſt, feſtinate: cuius iucunditati ac ſuauitati omne quod oculus vidit, vel auris audiuit, vel in cor hominis aſcendit; comparari non poteſt. Hæc cùm dixiſſet, poſueram in corde meo verba, quæ de virginali cantico fuerat loquutus, & ad hoc interrogationem aptam: dicens. Itàne eſt, domine mi, etiam angeli canunt hoc canticum? Et nunquid omnes virgines? Qui ait. Verè angeli canunt hoc canticum: & omnes, qui de hac vita ſine macula ad regnum cœlorũ tranſmigrant. Rurſus adieci. Quomodo ergò intelligenda eſt ſcriptura, quæ dicit. Et nemo poterat dicere canticum;

Apoc. 14. niſi illa centum quadraginta quatuor millia? Numquid nõ ſub illo numero omnes virgines comprehẽduntur? Ita eſt, inquit. Numerus iſte perfectus eſt: & ſignificat perfectionem eorum, qui ſe immaculatos cuſtodierunt: ſicut ſine macula eſt infantia innocentum. Quæ autem amplius de hoc numero loquutus eſt: ſenſus mei imbecillitas portare non potuit. Rurſus aſſumpto exhortationis uerbo, loquutus eſt, dicens. Ecce aduenit ſponſus veſter; præparate vos o virgines. Ite & emite vobis veſtes nuptiales, & introite cum eo ad nuptias, alioqui dicetur vobis. Quomodo huc intraſtis, non habentes veſtes nuptiales? Et ne fortè cum reprobis deputemini, cogitate nunc cum omni ſolicitudine mentis, quomodo placeatis ſponſo veſtro, cùm venerit. Vigilate itaq; , ne fortè inueniat vos dormientes cum fatuis virginibus. Audite ergo o virgines, & aperite aures cordis veſtri, & intelligite: quomodo inuitat vos ſponſus veſter. Quòd ſi cognouiſſetis q; pulcher & q; amabilis eſt ipſe, quem omnis multitudo cœleſtis intuetur, ſemper cum omni deſyderio proculdubio ſperneretis mundum cũ vniuerſo ornamento eius, et omnem gloriã ſæculi proijceretis, & omne ſtudium apponeretis ad plene diligendum ſanctũ ſponſum veſtrũ Chriſtum dominũ; ac ſolicitæ ſemper eſ

Matth. 22. (margin)

Ibid. 25. (margin)

ſetis ad cuſtodiendum ei cor veſtrum et corpus ve ſtrũ mundum et immaculatũ. Poſt hæc interrogaui eum: dicens. Domine, quæ ſunt veſtes illæ nuptiales, de quibus dixiſti? Et reſpondit. Ire debent virgines ad interiora cordis ſui: & emere illic tria genera ornamentorum. Vnum eas oportet habere veſtimentum candidum & immaculatum: quod eſt innocentia carnis. Neceſſarium illis eſt & operimentum, quo debent eſſe circumamictæ: quod eſt charitas, qua ab illis diligendus eſt Chriſtus ſponſus. Tertium ornamentum earum eſt, torques aurea, quod eſt pudicitia, qua debet ſeipſam virgo conſtringere, ut ſit verecunda ad loquendum, ad audiendum, ad ridendum: ad faciendum omne, quod impudicum eſt. Hoc eſt ſignum: de quo dictum eſt. Poſuit ſignum in faciem meam, hoc (ut æſtimo) adiecit pro eo, quod in feſto beatæ Agnetis, ipſum de hoc verbo interrogaueram: & nullum tunc mihi ſuper hoc dedit reſponſum. Iterum dixi. Domine, quali precio emenda ſunt virginibus hæc ornamenta? Et ait. Caſtigatione corporis proprij, ac denario vno, quod eſt contemplatio pudicitiæ ſponſi: quam reponere debent in medio cordis ſui. Hic denarius ſignatus eſt imagine regia: quoniam ipſe eſt rex omnium regum, benedictus in ſæcula. Rurſus in

terrogaui; dicens. Memento domine, verbi illius, quod dixiſti. Virgo ornata caſtitate, charitate, prudentia, humilitate, bene currit. Ibi ergo quatuor ornamenta diſtinxiſti, & nunc in hac diſtinctione poſteriori, duo quidem priora aſſignaſti: duo vero poſteriora prætermiſiſſe uideris. Et ait.

Dan. 10. Vir deſyderiorum dici poteſt: qui tam diligenter hoc inquirit. Tunc reſpondit interrogationi meæ, dicens. Duo, quæ prætermiſſa tibi videntur; ſub nomine torques compræhenſa ſunt. Vt .n. conſtringat virgo cor ſuum aduerſus omne, quod inuerecundum eſt, non ſine magna prudentia fieri poteſt. Eſſe autem non poteſt, ut deſit ei humilitas; ſi aſfuerit prudentia vera. Et rurſus poſt aliquot dies, interrogationem præfato ſermoni ſubieci: dicens. Domine, cum conſtet quod ad nuptias cum ſponſo ingreſſuræ non ſunt virgines illæ, quæ abſq; nuptialibus veſtimentis inuentæ fuerint, qua ratione dici poterit eis. Quomodo huc intraſtis, non habentes veſtes nuptiales? At ille reſpondens ait. Hic ſermo ad nouiſſimum iudicium pertinet. Ibi congregabuntur ante faciem Chriſti electæ ſponſæ eius omnes adornatæ nuptialibus veſtimentis ſecūdum opera bona, quæ egerunt in hoc mundo. Erūt & ibi reprobi non habentes aliquem decorem ad nuptias pertinentem: quia neglexerunt operari bo

na in vita ſua, propter quod dicetur eis à ſponſo: Ite maledicti in ignem æternum. In hac voce increpationem illam accepturi ſunt, quomodo huc intraſtis, non habentes veſtes nuptiales? Iterum autem exortatus eſt: dicens. Auſculta & inclina cor tuum mihi virgo ſimplex & amabilis domini. Noli æmulari in filiabus ſæculi, quæ proſpere gradiuntur in delicijs ſuis, & placere quærũt in oculis hominum: & non dei. Compoſitæ et circumornatæ eſſe ſtudent, vt laudem accipiant ab ore ſpectantium: et fiant in laqueum et ſubuerſionem multorum. Sed ſicut ſermo laudantium: ita & pulchritudo earum momenti vnius eſt. Tanquã ſpuma aquæ facilè diſſoluitur, & tanquã ſcintilla de igne conſurgens: ita citò extinguitur carnis decor. Et omnis gloria eius ſic eſt, vt flos arboris, qui ſub vna hora comparet: & ſtatim à venti comotione excutitur. Tu autem filia cor appone, vt compoſita & ſpectabilis ambules in conſpectu caſti æmulatoris tui regis noſtri, qui è cœlo te intuetur: & omnes vias tuas dinumerat. Illum decorem appræhende, qui neq; morbo emarceſcit, neq; ſenio perit: & quem perituræ ſubſtantiæ inopia non obfuſcat. Quanto pulchrior es facie: tanto amplius inuigila, vt ſpecioſa ſis mente. Fallax gratia faciei, ſit gloria tua ab intùs, vt placeas

Matth. 25.

ſponſo tuo: qui intuetur cor. Aſpice viam caſtitatis, & attende: quòd ex vtraq; parte viriditatem habet graminis, & foris decorem. Et da locum caſtitati nō ſolùm ī carne: ſed et in ſpiritu, quia vana eſt caſtitas carnis: vbi regnat incontinentia ſpiritus, & cætera, quæ coinquinant animam. Intende quæ dico. Sicut lucere non poteſt lampas abſq; alimento pinguedinis: ità ſplendere non poteſt coram cœleſti ſponſo continentia carnis ſine ſpiritus caſtitate. Et ſubieci his verbis interrogationem huiuſcemodi. Domine, via noſtra in viſione noſtra arcta apparuit, & quid eſt, quod
Pſ. 118. ſcriptura dicit. Et ambulabam in latitudine, quia mandata tua exquiſiui? Quæ eſt illa latitudo, & quomodo eā conſyderare poſſum in via iſta? Ad hæc ita reſpondit. Latitudo hæc, eſt valida intentio cordis, & charitas ardens intrinſecùs, qua animæ caſtæ ardent ad ſponſum ſuum Chriſtum dominum: qui eſt latitudo & plenitudo omnium viarum dei. Conſydera libertatem huius viæ; quòd eſt abſq; ſpinis & impedimentis. Hoc eſt effectus charitatis, quam operatur maximè in virginibus: dum foras mittit ſpinas curarum & omnis malitiæ, vt vacare poſſint & cogitare quæ dei ſunt: quomodo placeant ei, quem ſuper omnia amant.
1.Cor. 7. Et cùm de anguſtia viæ rurſum interrogaſſem:

ait. Hoc eſt, quòd coarctare ſe debent virgines: vt in nullo à ſeipſis excedant. Cui dixi. Nunquid domine, à ſeipſis poſſunt excedere? Poſſunt, inquit. Et dixi. Quæ ſunt, per quæ excedunt à ſeipſis? Qui ait. Hæc ſunt otioſitas & fabulatio & omnia, quæ à memoria earum ſponſum cœleſtem abducunt. Et adiecit. Anguſtia viæ & anguſtia torquis, quam propoſui vobis, ſub vna ſignificatione pronunciant: quòd ſponſæ Chriſti ſemper in arcto ambulandum eſt in ijs, quæ pertinent ad hunc mundum. Et factum eſt completis ſermonibus his. In ſecunda dominica ſacri ieiunij, die feſto beati Matthiæ apoſtoli, in tempore diuini officij vel ſacrificij, apparuit mihi benedictus domini angelus ſanctus: dixiq; ad eum. Obſecro domine mi, ſi nunc tempus eſt, & ſi bonum eſt in cõſpectu tuo, vt ſermoni tuo, quem hactenùs proſequutus es ad virgines domini: competentem iam finem imponas. Vix orationem impleui: & continuò aperuit os ſuum in hæc verba. Ecce adijciã vltrà amonere vos filij dilectiſſimi domino. Abſtinete vos ab illecebris vitiorum: quæ militant aduerſus ſpiritum. Iactate cogitatum cordis veſtri in domino: & ipſe enutriet vos, ſicut placitum eſt ante ipſum, & introducet vos ad conuiuia vitæ æternæ: quæ vobis præſtare dignetur Ie Gal. 5. 1.Pet. 2. Pſ. 54

ſus Chriſtus filius dei viui, qui cum patre & ſpiritu ſancto viuit & regnat deus per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

De via prælatorum ſermo ſextus. Cap. XIIII.

SErmone præcedenti ad finem deducto, diſtulit ſolito diutiùs me viſitare angelus domini. Quod ego delictis meis imputans, anxiabar intra me: ac diligentiùs lachrymis & orationibus operam dedi. Et adiuuabat me conuentus noſter oratione comuni. Et conſummatis decem & ſeptem diebus ab eo, quo iam dicta verba compleuerat: ſtabam ſola in oratorio circa horam tertiam, effundens coram domino cor meum: ac dicens. Non mea merita, domine, aſpexiſti in omnibus, quæ hactenùs mecum operatus es: ſed in tua miſericordia feciſti omnia hæc. Propterea obſecro, ne compeſcaris delictis meis, aut cuiuſq; alterius: quin hæc, quæ nunc apud me initiare dignatus es, propter bonitatem tuam ad bonam conſummationem perducas. De via rectorum eccleſiæ, quam mihi in myſterio demonſtraſti: congruentem diſciplinã nobis aperire dignare, ex quã aliquis fructus correctionis proueniat: ſicut neceſſarium eſſe noſti populo tuo. Adhuc iſta & his ſimilia me in oratio

ne loquente, ecce angelus deſyderij mei ſubitò apparuit coram me; & ſermonem, quem deſyderabam, his verbis initiauit: dicens. Hæc dicit dominus. Ecce ego mitto angelum meum, vt annunciet uobis, qui in ſublimi poteſtate irritatores eſtis. Dico autem vobis, quòd iniquitas terræ, quam abſconditis propter aurum & argentum; aſſendit coram me, ſicut fumus de igne. Nunquid nõ animæ ſunt plus, q̃; aurum & argentum, quas ſuffocatis in ignem æternum propter auaritiam veſtram? Idcirco accuſat vos religio veſtra coram me. Ecce.n. fœtere feciſtis ſanctificationem veſtram in conſpectu populi, & verſa eſt in abominationem mihi. Occupaſtis principatum ſanctorum meorum, & neſciui, maculaſtis ſtratum meum: & ſilui. Quid mihi & vobis exaſperatores manſuetudinis meæ? Vndè aſſcendiſtis turbare ouile meum, & aggrauare cor meum ſuper filios meos, quos genui in amaritudine animæ meæ, in die laboris & anguſtiarum mearum? Et adiecit iterum loqui ad me: dicens. Nònne paſtores mei quaſi in graui ſomno obdurati ſunt? Et quomodo euigilare eos faciam ſuper greges meos, qui diſperguntur ſicut oues, quando paſcuntur in virentibus paſcuis? Vagi facti ſunt populi mei: vnuſquiſq; ſequitur cor ſuum, & diſcurrunt in impe-

tu cordis ſui, ſinguli poſt concupiſcentias ſuas: et non eſt vox neq; ſenſus paſtoribus meis ad increpandum & colligendum diſsipatos. Mihi obmutuerunt, dicit dominus, mihi inſipientes facti ſunt: ſibi autem ſapientes ſunt & diſerti. Os eorum patens eſt: lingua eorum verſatilis & acuta ad vindemiandam vineam, in qua non laborauerunt. Velox pes eorum, & diſcurrunt in tumultu vt euellant & abſorbeant carnalia plebis meæ: cui ſpiritualia non miniſtrant. Qui digitũ mouere pigri ſunt, ad erudiendũ ab iniquitate animas meas: pro quibus mortẽ guſtaui. Quaſi gens, quæ ignorat nomen meum, ita me perſequi non formidant: qui ambulant ſub nomine meo, & iniqua exactione cor populi mei contriſtant: & non apponũt auferre ab oculis meis iniquitatem adulteri & fornicatoris, & percuſſoris & violenti in proximum ſuum, & furis & malefici, & periuri & fœnerantis, et fallentis in penſo & menſura et polluentis ſabbata mea in turpitudinis luſu, & preuaricantis pactũ ſanctimoniæ, et incircũciſi inhonorantis altare meum, nec dijudicantis quod eſt mundũ mundiſsimũ, et vendentis & ementis ſanctificationem meam, & ſuperbiam exercentis in hæreditate ſanctuarij mei. Hæc & alia, quæ legibus meis prohibui, quaſi flamma deſolationis domum

meam deuaſtant: et tædere me faciunt ſuper filios hominum. Et paſtores mei in moribus eorum obmuteſcunt: & quieſcunt in deſyderijs animæ ſuæ. Benè ſecundùm plantationem ſuam gradiuntur: et greſſus eorum dignam retributionem inuenient, dicit dominus. Hæc itá proſequente angelo, qui mecum per interualla temporum loquebatur: dixi ad eum. Domine, quæ eſt illa euigilatio, quam dominus comminatus eſt paſtoribus ſuis? At ille rurſus quaſi in ira verbum comminationis aſſumens: ait. Vos qui dormitis in increpationibus me is, et cor veſtrum obcæcatū eſt in dormitione ſua: ego euigilare vos faciam, quando veniet ſuper uos mors antiqua et inueteratus ille ſerpens: & deuorabit vos cum magno impetu, quoniam theſaurizaſtis vobis theſauros in infernalibus pœnis. Infœlices & inſenſati aperite oculos veſtros: et legite ſcripturaſ, et recordamini qua religione præceſſerunt vos anteceſſores veſtri. Videte Pontificem magnum & excelſum ſuper omnia dominum Ieſum, quomodo in diebus obedientiæ ſuæ ambulauit in medio diſcipulorum ſuorum non in altitudine dominantis, ſed in humilitate miniſtrantis: tanquam pius æmulator gregis ſui vſq; in conſummationem mortis pro eo. Reſpicite ſemen eius, quod eſt benedictum, miniſtros vocationis veſtræ, beatos

apoſtolos & ſucceſores eorum, in quorum cœtibus gloriamini: & paſcitis voluntatem cordis veſtri in laboribus eorum. Nunquid ſicut viæ veſtræ, viæ illorum fuerunt? Nolite arbitrari ità, quia viæ illorum, viæ pulchræ & rectæ, veſtræ autem contaminata: & nullus ordo eſt in eis. Non ambulauerunt in altitudine ſpiritus ſui: neq; in tumultu ſuperbi comitatus. Non in cupiditate queſtus, non in magnificentia veſtimenti: neq; in diſſolutione cordis. Non in crapula & ebrietate & in maculis carnis, non in vanitate ludentium: neq; poſt canem & auem diſcurſus eorum. In omni autem ſynceritate veſtigijs magni paſtoris adhæſerunt, vigilantes vigilias fideles ſuper gregem domini die ac nocte in laboribus & erumnis, in penuria neceſſitatum, & quaſi in anguſtia parientis: miniſterium ſuum impleuerũt, ſuſtinentes abiectionem & contumeliam ab hominibus et perſequutiones: quas dinumerare nemo poteſt. Et dederunt animas ſuas in mortem, vt implerent terrã euangelio dei: et lucrifacerent animas electorum. Celebrantibus nobis diem feſtum Paſchæ, in tempore diuini ſacrificij, poſt lectionem euangelij, apparuit mihi angelus domini: ſtãs coram me. Cũq; petiſſem ab eo, vt hoc procurare dignaretur, ne quid negligentiæ in illa ſacra communione, quam

expectabamus, accideret: adieci poſtulare, vt ſermonem ſuum de rectoribus eccleſiæ, ſecundum quòd inchoauerat: proſequi dignaretur. Ad quod mihi breue reſponſum reddidit: dicens. Si digni eſſent: multa magna de eis dominus reuelaret. Quo dicto, ſtatim ad altare cum feſtinatione acceſſit: et cum duobus angelis, qui in principio miſſæ aduenerant; cum magna diligentia, donec omnes communicaſſemus, aſtabat. Sequenti uerò die, circa idem tempus aduenniens, itá exorſus eſt: dicẽs. Caput eccleſiæ clamat ad mẽbra illius mortua, quoniam ſedes apoſtolica obſeſſa eſt ſuperbia, & colitur auaritia: et repleta eſt iniquitate et impietate, & ſcandalizant oues meas, et errare eas faciunt: quas cuſtodire et regere debuerunt. Verbum eſt à domino cum potentia ſua. Nunquid hoc obliuiſcetur dextera mea? Nequaq; proculdubio. Rurſus die altero addidit: dicens. Hæc dicit dominus magnis prælatis eccleſiæ. Recordamini quã rationem reddituri eſtis in tremendo iudicio meo de oĩbus meis, quas ſuſcepiſtis regere & cuſtodire: quando appreciati eſtis dona ſpiritualia põpuli mei precio infœlicitatis. Nunc ergo mitto ad vos paternas admonitiones. Videte ne forte iudicemini, ſed conuertamini à vitijs veſtris peſſimis, & mundate conſcientias veſtras: et reconciliabor

vobis. Alioqui ego dominus delebo memoriam veſtram de terra viuentium. Poſt hæc quaſi in ſpiritu lenitatis, verbum dei annuncians: ait. Ego dominus clamo & admoneo paſtores meos, et quare non audiunt vocem admonitionis meæ? Sto & pulſo ad oſtium cordis eorum: et non aperiunt mihi. Audite et intelligite uerba admonitionis meæ, & delectamini in dilectione mea, quoniam admoneo paſtores & oues admonitione paterna. Sunt .n. inter paſtores meos, qui mihi uidentur boni et pacifici (heu quam pauci ſunt) & alij multi mali & peruerſi, qui me prouocant ad iracundiam. Propter quòd oportet admoneri bonos ut in melius proficiant: malos autem & peruerſos, ut auertantur & pereant de uia iuſta. Et cum me iterum viſitaſſet: adiunxit. Ecce adiecit dominus paſtoribus ſuis adhuc: dicens. Attendite cum omni ſolicitudine mentis viam veſtram, viam rectam: & nolite errare in ea. Vigilate et cuſtodite vigilias noctis ſuper gregem meum ſicut boni æmulatores, ne fortè ſuperueniat grex caprarum, qui ſunt ſpiritus maligni: à quibus diſperguntur greges ouium mearum. Gaudete cum lætitia vos, qui pacifici mei eſtis, dicit dominus, & recordamini uerborum meorum, quæ in præſenti ſermone inueniſtis, et cuſtodite uos ab illicitis huius mūdi:

et diligite admonitionem meam. Diligendus enim ſum pro tali admonitione. Quod et ſi me diligitis, et nomini meo honorem præbetis, quoniam per me eum accepiſtis: honorificabo vos coram ſanctis angelis meis. Adhuc loquente ad me angelo ſermones iſtos de paſtoribus eccleſiæ, viſum eſt quibuſdam oportunum, ut interrogarem de ijs, in quibus errores ſui occaſionem accipiunt, dubij quidē. Interrogaui igitur, non quaſi in fide hæſitans: ſed quaſi cupiens fidem noſtram ex angelica authoritate firmari: & dicebam. Nunquid domine, in eccleſiaſticis ſacramentis parē habent uirtutem officia eorum pontificum, qui ſiniſtrè & non ſecundùm deum ad pontificatum ſuum introierunt, & eorum, quorū bonus introitus eſt? Qui reſpondens ait. Multi dum talia profundè ſcrutantur, magis deprauantur, q̃ emendentur, et talia dominus reuelaret: ſi non eo liberiùs peccarent illi, ad quos pertinent iſta. His dictis, confeſtim ablatus eſt ab oculis meis. Iterum autem die alia cùm rediſſet ad me: interrogaui eum, repetens eundem ſermonem: qui præſcriptus eſt. Et ille. Habent (inquit) parem virtutem, ſed beneplacitum eſt deo magis in officijs eorum: qui benè introierunt. Iterum ſubieci: dicens. Itane eſt, domine mi, quòd preſbyteri ordinati ab illis, quorum malus introi-

tus, eandem habeant poteſtatem conſecrandi corpus & ſanguinem domini in altari, quam habent, qui ordinati ſunt ab illis, qui legitime introierunt? Qui ait. Non aſſcendat unq; dubitatio in cor tuũ de hac re: ſed certum habeto, quòd omnes, qui in eccleſiaſtica ordinatione preſbyteratum acceperunt, eandem poteſtatem habent in conſecratione dominici ſacramenti: ſiue bene ſiue male introierunt ordinatores eorum. Verba illa diuina, quæ in ſacro canone dicuntur, tantæ virtutis ſunt corã domino: ut verè in illorum pronunciatione corpus & ſanguis domini fiat, à quocunq; preſbyterorũ pronuncientur. Non enim vel meritis bonorum efficitur, vel peccatis malorum præpeditur conſecratio illa. Quamuis autem in diuinis ſacramentis inefficaces non ſint tam presbyteri, quam ordinatores eorum: nihilominus damanbiles ſunt, ſed tanto grauiore damnatione punientur in futuro. Quia apud patres noſtros ſpiritualia iudicia in eccleſia habentes, totus hic ſermo pertinere uiſus eſt: rogaui angelum domini dicens. Oro domine, ut ſicut ſpiritualibus rectoribus uerba admonitionis hactenus adminiſtraſti: ità illis quoq;, qui ſæcularia iudicia habent, aliquas admonitiones, ex quibus & ipſi corrigi poßint, à domino annuntiare digneris. Qui confeſtim petitioni meæ conſenſum

præ

præbēs, his uerbis ſermonē ad illos pertinentē exorſus eſt: dicens. Ecce cōſtituit dominus ſuper populum ſuum principes et iudices, ut facerēt iudicium et iuſticiā, et confirmarent veritatē et pacem inter virum et virum: vt eſſet omnis populus beneplacens corā deo uiuente. Nunc autē ſunt principes et iudices mei, dicit dominus. Quaſi equus et mulus, Ps. 31
quibus nō eſt intellectus. Et ambulant corā me extento collo et inflati ſuperbia: nō reddentes gloriā deo, á quo eſt omnis poteſtas in cœlo et in terra: ſed in ſuis virtutibus gloriantur. Exaltaui et honorificaui eos ſuper terrā: et ecce cōtemnunt ſcire, et gloriā dare mihi. Si. n. ſcirent nomen meum, quod eſt magnū et metuendum, & dexterā meam fortem, quā extendi ſuper eos: forſitan humiliarentur ſub manu mea, et retraherent ad ſeipſos ceruicē ſuam, quā erexerunt ī contumeliā mei: et declinarēt vultum in terram, de qua ſumpſi eos et patres eorum. Vobis dico regibus terræ, qui erigimini ī excelſum et clamor iniquitatis ueſtræ aſcendit in cœlum coram me. Audite vocē increpationis meæ: et diſceptabo uobiſcū in auribus populi mei. An neſcitis, quoniam mea ſunt vniuerſa regna mundi, et omnis gloria eorum, & quia poteſtatem habeo dandi ea cui uoluero, et iterum qua hora uoluero, tollēdi ea? Neſcitis, quòd ad imperium oris mei ſubſiſtunt cun

cti uiuentis, et quia potens eſt ſermo meus diuidere inter ſpiritum veſtrum et carnem ĩ ictu oculi? Et quare elatum eſt cor veſtrũ in ÿs, quæ mea ordinatione accepiſtis, et nõ magis ſoliciti eſtis miniſtrare mihi ĩ gradu ſublimitatis veſtræ, gratias agere mihi pro multitudine beneficẽtiæ meæ? Redite ad cor ueſtrũ, et uidete quid fecerĩ vobis: et quid reddidetis mihi. Ego dominus dominator veſter inueni uos abſq; meritis gratiarũ mearũ coram me: et tamẽ aſſumpſi vos ſicut volui ex omni numero populorũ multorũ, et extuli vos ſuper altitudinẽ principum et iudicum terræ, et effudi ſuper uos unctionẽ ſanctitatis meæ, et poſui diadema gloriæ in capite veſtro, et porrexi virgã regni dextræ veſtræ; & gladio ultionis meæ accĩxi vos. Glorificaui uos coram omni populo meo in diuitÿs et potentatu excelſo, dediq; vobis robur grande ad conterendã uirtutẽ rebellium ueſtrorũ, et famã nominis ueſtri dilataui ſecũdum latitudinẽ terræ. Ego dominus feci vobis omnia hæc, ut magnificaretis laudẽ nominis mei ſuper terrã, et iuſtitias meas exerceretis in ÿs, quos ſubieci vobis, maioribus & puſillis, et coadunaretis omnẽ populum meum in vĩculis pacis et æquitatis, et daretis voſmetipſos fideles, refugium omni oppreſſo et iniuriã patienti, et eſſetis vĩdices mei contrã violatores pacis et iuſtitiæ, et quieſcere

faceretis terrã ab ijs, qui cõturbant eam, et deſola tã eam faciunt ĩ gladio et igne et uiolẽta prædatio ne; et deuorãt labores alienos, et uagos ac mẽdicos faciunt cultores terræ, et inhonorãt nomen meũ ſanctum; quo ſignaui eos et ſegregaui in hæreditatem mihi. Hoc erat iugum ſeruitutis meæ, quod poſui ſuper uos in die, quo exaltaui uos ſuper altiſsimos populi mei. Vos autẽ excuſsiſtis illud à ceruicibus ueſtris: et reddidiſtis mihi pro omni gloria, quam dedi vobis, nõ timorem et honorẽ: ſed contemptum et irritationem. Clauſiſtis oculos mentis ueſtræ, ut nõ reſpiciatis ad iudicem veſtrum, qui eſt in cœlis, et ſubuertiſtis quod iuſtum eſt propter auaritiam et elationẽ cordis veſtri: et confirmaſtis iniquitatẽ in terra, et ſtatuiſtis eam in excelſo. Perambulanti bus vobis terram, audio plorationem et gemitum plebis meæ poſt uos: et querela multa accuſat ſuper biã veſtram, quia intolerabilis eſt equitatus veſter: et non eſt numerus iniquitatis ambulantiũ in circuitu ueſtri. Oneroſi eſtis populo meo, hoc uobis puſillum: mi[illegible] et domino deo ueſtro graues et abomi nabiles ſitis ab inquinamentis impudicitiæ ueſtræ, quibus me ad indignationẽ prouocare nõ timuiſtis: et inhonoraſtis oleum ſanctũ, quo vnxi vos, et ho norabile nomen meum, quod poſui ſuper vos, pollui ſtis: et blaſphemare feciſtis in multitudine populi

pro inſatiabili peccato, quod dominatur in vobis. Propter hoc iuraui in fortitudine dexteræ meæ, dicit dominus, quia ecce in proximo reddã ultionem
Sap. 6. *meam duriſsimam in capita veſtra. Et ſicut potenter peccaſtis: potẽter cruciari uos faciam, et conculcari ab immundis ſpiritibus, quibus miniſtraſtis. Et recedet flagellum à vobis in hoc tempore: ſi nõ egeritis pœnitentiã, neq; receſſeritis à vijs iniquis quibus iram meam in regna veſtra adducitis. Pœnitemini itaq;, et nolite tardare: & cum omni uigilantia miniſterium veſtrum, in quod uocati eſtis à me, ĩplere ſtudete, et recordabor miſerationũ mearum antiquarum ĩ vobis: et propitius ero iniquitatibus veſtris multis, et magnificabo ſecundùm magnitudinẽ ſeruorum meorũ regum, qui fuerunt ante vos: et adijciam vobis gloriæ coronam in regno meo, quæ non peribit de capite veſtro uſq; in ſempiternum. Intuemini vniuerſi principes & iudices mei verba mea hæc, qui portatis iniquitatem regum veſtrorum: & corrigite vias veſtras prauas in increpationibus meis, quibus obiurgaui illos. Recedite ab auaritia & dolo, qui ſuffocatis iuſtitias meas pro muneribus & fauore hominum: & ſubleuatis ad iniquitatem corda populorũ meorum, vt noceant alterutrùm: confidentes in iniuſtitia veſtra. Ego dominus ſubieci plebes meas do*

minationi veſtræ: vt eſſetis illis in protectionem à facie violenti & prædantis, & ecce in ſuperbiã eleuatum eſt cor veſtrum, & tanq; lutum platearũ conculcatis eos, per quos eſtis glorioſi: & tanquam lupi rapaces in proprio grege inſaniam exercetis. Aſsimilaui vos principatibus meis, qui præſunt militiæ cœli: & intelligere noluiſtis honorem veſtrum, & induiſtis ſimilitudinem prin Pſ. 48.
cipum infernorum in multitudine malitiæ, qua affligitis populum meum, & in tumore ſpiritus veſtri, & in maculis intemperantiæ veſtræ: quibus inhonoraſtis faciem meam, quæ de cœlo vos intuetur. Propterea viuo ego, dicit dominus, et viuit fortitudo dexteræ meæ, ſi non audieritis vocem admonitionis meæ, et conuerſi fueritis ad me: detraham vos ab altitudine veſtra, qua male vſi eſtis, in profundum inferni: & eritis conſortes illorum, quibus vos ipſos aſsimilaſtis, in incendio viuenti in ſempiternum. In die ſancto Pentecoſtes, in hora prima ante celebrationẽ diuini officij, cum eſſem in oratione, apparuit angelus corã me: et actenus dictum ſermonẽ, uerborũ iſtorum adiectione compleuit. Hæc dicit dominus, rex regum et dominus dominantium uniuerſæ terræ. Audite et intelligite verba oris mei: et emendate vias veſtras in cõſpectu meo. Quòd ſi me placare ſtuderi

tis: quãto magis altiores eſtis ĩ hoc ſeculo, tanto magis dabo vobis altiorẽ locum nominatum in regno meo; vt mecum uiuatis et regnetis ſine fine, amen.

De uia viduatorum ſermo ſeptimus.

Cap. XV.

IN feſtiuitate ſancti Martini, inter ſilentia miſſæ, allocuta ſum ãgelum: dicens. Placeat nunc, domine, vt exhibeas nobis diſciplinam congruentem illi viæ, cuius vna pars uepribus occupata apparuit: altera uerò floribus amœna et ſtricta, nihil habens veprium & impedimentorum. Vix petitionis meæ verba compleui: & protinus ait. Ecce dico vobis, qui in ſæculo viduati eſtis, viuentes in carne in laboribus & anguſtijs multis: Abſtinete vos à vitijs huius ſæculi, & ambulate in via continentium delectabiliter ornata: viuentes ſecundum ſpiritum. Egredimini de medio ſpinarum, quæ ſunt in circuitu veſtri. Quia ecce diſſolutus eſt laqueus veſter, quo alligati fuiſtis huic mundo: & quaſi captiui ducebamini ad ſeruiendum voluntati alienæ, & non eratis veſtri, quando faciebatis voluntatẽ carnis: iuxta omnia deſyderia cordis veſtri. Excuſationem à neceſſitate coniugij accepiſtis. Et ſi iterum carni obedire volueritis, quam excuſationem habebitis? Quid

vltrà placere concupiſcitis humano aſpectui in ſu-perbo amictu, & ornamento faciei veſtræ? Cui vltrà carnem veſtram iam in parte mortuam emitis in delitijs huius ſæculi, & deſyderijs, quæ aduerſantur ſpiritui veſtro, & coaceruatis vobis ſollicitudines ſuperuacuas? Audite magis conſiliũ diuinum, & diſcedite à uoluptatibus vitæ huius, quia fallaces ſunt; ne fortè præoccupemini ab eis: et fiant nouiſsima veſtra peiora prioribus. Apprehendite quietitudinem mentis & ſpirituales delicias, quas offert vobis deus: et agite reſiduum annorum ueſtrorum in obſecrationibus et vigilijs, & caſtigatione carnis; & operibus pietatis. Et quid addam vos admonere? Ecce oſtendi viam, inſtruxi vos doctrina: palpate huc & illuc, conſyderate verba, retinete exempla, diligite caſtitatem, currite ad claritatem dei et domini noſtri Ieſu Chriſti, quã vobis præſtare dignetur; qui viuit et regnat per omnia ſæcula ſæculorum. Amẽ.

De via Eremitarum et ſolitariorum ſermo octauus. Cap. XVI.

PRoximo die poſt feſtum translationis ſancti patris noſtri Benedicti, ſtante me in oratione poſt horam capituli, præſtauit ſe mihi angelus domini: & poſtulaui vt ſermonem ordiretur ad eos, quo-

tuæ, ut cautè gradiaris in via dura, quam ingreſſus es: & patienter agas in feſtinatione tua, ne ruinam patiaris. Dirige in conſilijs ſapientium cunctos labores tuos, non in proprio ſenſu. & non confunderis in exitu tuo. Dominatorem cœli ne tentes, ſicut qui incautè ſui curam abijciunt: & habent fiduciam quòd mirificetur in eis potentia domini ſecundùm dies antiquos. Ad hæc ſume tibi eruditionem et diſciplinam cõtemplationis, quã annunciaui à domino: & conſolare abiectionem tuam in ea. Nunc attende o homo, qui in ſolitudine vitam ducere elegiſti, & voluptatibus ſæculi renunciaſti: qualem fructum afferas. Sunt enim aliqui hominũ, qui plùs amant ſolitudinẽ propter libertatẽ propriæ voluntatis: ij propter fructum boni operis. Quòd ſi ĩ bono perſeueraueris, cõdonabit tibi dominus quod oculus non vidit, nec auris audiuit: nec in cor hominis aſcendit, quod vobis præſtare dignetur: qui viuit et regnat deus per infinita ſæcula ſæculorum amen. Cum adeſſet feſtiuitas beati Iacobi apoſtoli, in prima veſpera apparuit angelus domini coram me. Feci itaq; ſicut ſuggeſſerat mihi conſcriptor ſermonum iſtorum, ac petij ab eo, vt titulum qui in capite libri huius ſcribendus eſſet: pronunciare dignaretur. Qui cõtinuò petitioni meæ aſſentiens: ait. Hic eſt liber

Eſaie 64.
1. cor. 2.

viarum dei, qui annunciatus eſt ab angelo dei altiſsimi Eliſabeth ancillæ Chriſti & dei viui, in quinto anno viſitationis eius, quo viſitauit eã ſpiritus domini ad ſalutem omnium, qui paternas admonitiones dei, grata benedictione percipiunt. Et erat annus dominicæ incarnationis milleſimus centeſimus quinquageſimusſextus.

De via adoleſcentum ſermo nonus. Cap. XVII.

MEnſe Auguſto, quinta die menſis, manè poſt vigilias matutinas, cùm eſſem cubãs in lectulo meo, neq; adhuc ſomnum cœpiſſem: ſubitò apparuit coram me angelus domini: & præſentis libri nonum ſermonẽ initiauit his verbis: Ecce ego habeo aliquid ad vos dicendũ, qui in iuuentute poſiti eſtis. Quaſi lilium, quod ante ſolis ortum, clauſum erat, & quando ſol ſplendet in virtute ſua, aperit ſe, et delectatur in ardore ſolis: ſic eſt homo, & ſic floret caro eius in iuuentute ſua, & delectat mentem ſuam multis modis tactus: ac reſoluitur ab innati caloris blandimento. Audite itaq; filij, et percipite in verbis miniſterij mei vocationẽ optimi patris veſtri de cœlo, qui dabit vobis locum dulciſsimæ amœnitatis ante ſolium gloriæ ſuæ: ſi elegeritis ambulare in conſilijs eius. Di

ſcite imprimis timere dominum cœli: et aſſueſcite incuruari ſub iugo timoris eius ab initio adoleſcentiæ veſtræ. Ecce præparauit in inferno crudeli ignem et ſulfur & flagella multa nimis, et morſus amariſſimos horrendorum ſpirituum facientibus mala, puſillis & magnis: & nulli parcit ætati. Propterea dico uobis, diſcite cõtinere vos ab omni opere malo & cuſtodite innocentiam veſtram tanq̃; aurum electum, cuius precium & decorem adhuc ignoratis. Cúm autem ſenuerit intellectus veſter, tunc cognoſcetis, & guſtabitis ex ea fructum lætitiæ: quam nemo nouit, niſi qui accipit. Apoc. 2. Conſilium domini eſt, filioli, quod dico. Ecce in ſinu ueſtro eſt theſaurus deſyderabilis et precioſus ſuper omnes diuitias mundi: hoc eſt, virginitatis gemma. Beati eritis: ſi cuſtodieritis eã. Rem tam precioſam nolite proijcere in lutum: neq; pro uili delectamento, quod eſt unius momenti, cõmutetis eam, quia ſemel abiecta: amplius inueniri non poteſt. Ipſa eſt fraternitatis noſtræ in cœlo proprium ſignum, & propterea ſingulariter in eis delectamur in terra: quos titulo noſtro ſignatos eſſe videmus. Quòd ſi placuerit animæ veſtræ cuſtodire eam: attendite vobis, ut non inquinetis eam in negligentijs leuitatis veſtræ. Declinate cum pauore cordis ab irritamentis immunditiæ, et fugite con

fabulationes & colluſiones adoleſcentularum; et corruptoribus earum nolite ſociari. Cuſtodite os veſtrum ab impudico ſermone, et declinate aurem veſtram ab eo: et ab omni turpitudine oculos veſtros & manus abſtinete. Audite et intelligite
Sap. 3 *ſcripturam ſapientis, quæ dicit. Fœlix ſterilis & incoinquinata, quæ neſciuit thorum in delicto: habebit fructum in reſpectione animarum ſancta rũ. Et ſpado, qui non operatus eſt per manus ſuas iniquitatem, dabitur ei fidei donum electum: & ſors in templo domini acceptiſſima. De hac ſcriptura cum requiſiſſem ab eo, cuius eſſet: ait. Spiritus ſanctus per os ſapientis locutus eſt. Statimq; ab oculis meis ablatus eſt: neq; amplius interrogari ſeſe conceſſit. Poſt hæc rurſus adiecit: & ait. Adhuc addam loqui fratribus et conſeruis meis admonitiones patris eorum. Filij adducite vobis in conſuetudinem mores ſanctitatis in floribunda ætate ueſtra: quoſ in tẽpore maturitatis veſtræ poſſitis exercere. Aptate in hoc mores veſtros, ut ſitis verecundi, mites & ſobrij, humiles & miſericordes, & patientes eſtote ad correctionem: et doctirnam ſapientium diligite & inueſtigate. Fugite verba mendacij & malitiæ, furta, comeſſationes & rixas et ludos, quos auaritia adinuenit: et eos, qui præſtant occaſionem immundæ vo*

luptati. Expedit & vobis orationi frequenter in tendere, quia tanq̃ ſuauitatis incenſum eſt in cœlo: oratio de immaculata conſcientia procedens. Supplicate creatori veſtro, ut immaculatos vos cuſtodiat ab hoc ſæculo, & nolite ſperare in longiturpitate uitæ præſentis: quia incertus eſt exitus ueſter. Hæc eſt via veſtræ pulchritudo. O adoleſcentes et iuuenes immaculati ambulate in ea, et eritis filij amabiles domino: et ſimiles angelis dei in cœlo, ad quorum ſocietatẽ ducere vos dignetur Ieſus Chriſtus dominus noſter, qui eſt benedictus et laudabilis cũ patre et ſpiritu ſancto in ſempiterna ſæcula. Amen.

De via infantium ſermo decimus. Cap. XVIII.

CVm eſſet completus per angelum ſermo precedens in vigilia aſſumptionis ſanctæ dei genitricis Mariæ, rurſus in ipſo die feſto in tempore diuini officij viſitauit me: et ait. Ecce adhuc volo cõſummare ſermones meos quoniã adhuc locus eſt: & habeo aliquid breuiter dicere ad infantes, qui neſciunt ſe cuſtodire propter ignorantiã. Propter quod oportet admoneri matres eorum: ut cuſtodiant eos cũ timore dei caſtos & ĩmaculatos: ne forte pereant. Ad hæc ego ſubiunxi interrogans, et dicẽs. Quid eſt, domine, quod dixiſti caſtos et ĩma

culatos? Quid facere poſſunt infantes, vndè caſti tatē ſuam cōmaculent? Nōne et ſi quid delinquūt, ignorātiā eos excuſat? Et ait. Caſtitatē ſuam verbis imūndis ſæpe coinquinant et operibus: qualia et ipſi perficere poſſunt. Et quamuis per ignorantiam faciant: tāen ſine reatu non ſunt: et pœnā omnino nō euadere poſsūt de hac vita migrātes, quia neq; ab aliquo ſunt caſtigati: neq; per ſeipſos pœnitentiā delicti habere ſciebāt. Propterea caſtigari debent à parentibus pro delictis ſuis, quia ſicut mala facere aſſueſcunt: ita et bona facere diſcerēt, ſi per caſtitatē ad hoc nutrirentur. Quòd autē dixi īmaculatos, pro illis dixi, qui cùm paululū de ſe ptērio exierint: tūc amplius ſe cōmaculant prauis operibus, quia plus nouerūt cogitare de malo: quoniā non ſunt prohibiti ab eo. Nam & ipſi in quantū poſſunt, operantur opus impudicitiæ, ita vt germanitate cōiūncti ſæpè copulentur, neſciētes quid faciūt. Tales igitur ſi de hac uita migrāt, magnas pœnas ſuſtinent, quouſq; purificentur: quia nulla omnino macula in regnū dei poteſt ītrare. Hoc ergò eſt illorum perire: de quo ſupra dixi. tanto autē grauiùs ac diutiùs puniuntur: quo minùs orationibus et eleemoſinis amicorū adiuuātur, pro eo quòd eis indigere nō credantur. Dico vobis parentibus, et quicunq; paruulorum cuſtodiā habetis: attendi

te quomodo in magna cautela eos cuſtodiatis, quia in vos redundabunt delicta eorum: ſi neglexeritis eos: Prona eſt per ſe omnis caro in malum: & idcirco nolite enutrire eos in vanitatibus veſtris, neq; inclinetis eos ad ebrietatē et fabulationes vanas et prauas, neq; ad ſuperbiā inducatis eos per delicata educationē. Prohibete eos á verbis impudicis et conuiciosis, et obſcœno cantu et luſibus malis et rixa et uagatione incauta: Ne rideatis ſuper delictis eorū, ſed in uirga manſuetudinis et uerbis correctionis abſterrete eos, quia cōtumaces erunt: ſi propriæ voluntati relinquātur. Incipite autē ab ipſa aurora ætatiſ eorū, flectere eos ad timorē domini, et initia ſacræ fidei et oratione dei et omne quod ad mores bonos pertinet: auribus eorū frequēter inſtillare curate. Cōſummauit autē hunc ſermonē in octaua aſſumptionis: adiectione uerborū iſtorum. Nūc autē filij chariſsimi, quàm pulchra eſt via ueſtra. Currite ī ea. O q̄; amabilis eſt pater ueſter, q̄; precioſum eſt præmiū ueſtrū et regnū cœlorū, quod vobis præſtare dignetur filius, qui manet in patre, et pater in filio manēs cū ſpiritu ſancto in ſecula ſeculorū, amē. Hæc adiuratio cōſcriptoris ſermonū iſtorum. Adiuro per dominū et per angelum eius omnē, qui tranſcripſerit librū iſtum, ut diligēter eū emēdet: et hanc adiurationē codici ſuo adſcribat.

Proteſtatio Angeli de annunciatione libri viarum dei.

CVm eſſent penè cōſummati hi ſermones in feſtiuitate apoſtolorū Petri et Pauli, ante horā diuini officij, fui orans ī ſecreto, et apparuit in cōſpectu meo angelus domini: et locutus eſt, audiēte me, uerba hæc Treuerēſi epiſcopo, et Coloniæ et Magūtiæ epiſcopis, annunciatū ſit uobis à domino deo magno et tremēdo et ab angelo teſtamēti libri huius; ut hæc uerba, quæ inueneritis ī præſenti libro, ānuncietis Romanæ eccleſiæ, totiq; populo et omni eccleſiæ dei. Emendate uoſipſos, et cōuertimini ab erroribus ueſtris, et nolite indignè accipere admonitionē ſacrā et diuinā; quia nō ſunt hæc ab hominibus inuenta. Dico autē vobis ex nomine: quoniā in iſta prouincia nomen religionis habetis. Legite et audite admonitiones diuinas, et ſuſcipite eas placida mēte: et nolite arbitrari hæc efigmēta eſſe mulierum, quia nō ſunt: ſed ſunt à deo patre omnipotente; qui eſt fons et origo omnis bonitatis. Quod autem vobis dico; cæteris omnibus dico.

Tertij libri Eliſabeth virginis, qui dicitur liber viarum dei

FINIS.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE